Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN — SỐ THỨ 2822 MỖI SỐ : 0$04 NGÀY THỨ SÁU 13 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 1392

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion . . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Một việc phúc-đức nên làm

Đã là người, đã là có cái lương tâm trắc-ẩn, đã là có cái não căn cảm-xúc thì ai lại thấy cái cảnh não-nùng ai-oán mà có thể nhắm con mắt lại không nhìn, nghe cái tiếng kêu rên than khóc mà có thể bịt lỗ tai lại không nghe. Cái nạn vỡ đê ở mấy tỉnh Bắc-kỳ ta bây giờ, bao nhiêu là nhà cửa bị tan-tành! bao nhiêu là đồng-điền bị ngập lụt! bao nhiêu là người cha dắt con, trẻ cõng già, anh trông em, chồng nhìn vợ, ngao-ngán về nỗi tiền không còn một đồng; thóc không còn một hột, cơm không có một miếng, áo không có một manh! Cái cảnh não-nùng ai-oán đến thế là cùng; cái tiếng kêu rên than khóc của kẻ đồng loại ta thật đã vang trời dậy đất; tưởng một đồng tiền, một bát gạo đối với dân bị nạn bây giờ thật có hơn hàng trăm hàng ngàn, bỏ lớn bịch nhỏ lúc bình thường, mà người thi ơn đồng tiền bát gạo lúc này thật là sinh tử nhục-cốt cho người ta, non không vì được cao, mà biển không vì được rộng vậy.

Cái tính làm phúc làm đức vốn là cái tính phổ-thông của người mình; không cứ là những người có học-thức, có địa-vị, lấy cứu dân giúp nước làm lòng, mới có cái lương hải-hà coi người đói cũng như mình đói, coi người rét cũng như mình rét, mà đến cả những ông già bà cả nhà quê cục-kịch, những đàn bà con gái vô sách vô sư cũng đều biết cái lẽ thương người khác thể thương thân, trợ tai tuất-nạn, sẻ áo chia cơm là việc hàng ngày ai cũng có thể làm được cả. Cửa miệng ta thường nói: làm phúc cũng như làm giàu, để đức cho con hơn là để của; cứ xét những lời ăn tiếng nói của người mình cũng đã thấy chứa-chan những giọng từ bi bác ái; xưa nay những chuyện làm phúc làm đức như bắc cầu cất quán, tô tượng đúc chuông thí cơm cháo cho kẻ nghèo nàn, phát thuốc thang cho người bệnh hoạn, trong xã-hội mình những chuyện như thế biết bao nhiêu mà kể; có thể nói là bao nhiêu tòa chùa, bao nhiêu tượng bụt, bao nhiêu phủ miếu, bao nhiêu cầu quán tức là bấy nhiêu cái dấu tích làm phúc làm đức của các nhà từ-thiện ta ở đấy cả. Song, ta cũng nên biết rằng, tô tượng đúc chuông, cầu phúc ở chỗ u-minh phiếu diểu, sao bằng cầu phúc ngay ở chỗ mười mắt trông một là thiết thực hơn; làm cầu cất quán, thi ơn trong cái khi thái bình yên ổn, sao bằng thi ơn trong cái khi nước sâu lửa nóng là khẩn cấp hơn; chia cơm sẻ áo cho những phường du-thủ du-thực, ăn bơ làm biếng, đem cái bộ mặt nhem-nhuốc bẩn thỉu, cái giọng nói van-vỉ phỉnh-phờ, làm thêm nuôi cái thói xấu-xa hèn hạ cho người ta, cái công làm phúc làm đức của mình dù vẫn là tổn kỷ ích nhân, mà không khỏi gián-tiếp có cái vang bóng không hay cho nhân quần xã-hội. Duy có những dịp như thế này, người phải tai nạn vạ là cái tai vạ khốc nghiệt tự trời bắt tội bắt hạnh từng phương, người ta cũng lo làm lo ăn, siêng công sẵng việc như mình, mà gặp cơn binh địa ba đào, phải chịu nỗi thiệt thòi riêng mất của mất nhà, hết cơ hết nghiệp, mình được cái may mắn hơn người đồng loại mình, người ta sóng vùi cát lấp mà mình đầy chèo hút ăn chơi, người ta bèo dạt mây trôi mà mình đầy no say hớn hở; cái nông nỗi kẻ ăn người khóc, kẻ hữu-tâm ai nỡ đành lòng; cái đồng tiền bát gạo của mình bây giờ, người ta đương trông đỏ mắt, ngóng chồn chân, chứ không phải như quán mát cầu đi còn là chuyện thong thả bao giờ làm cũng được; mà cái đồng tiền bát gạo ấy bỏ ở tay mình ra thì phúc đẳng hà-sa, trực tiếp cứu khổ cứu nạn ngay được cho người ta chóng ngày nào là nhờ ngày nấy, chứ không phải như lúc chuông tô tượng, hưng-công chùa, tùng-tu miếu còn hỏng cái phúc quả hư không mờ mịt ta lắc xa lơ.

Hỡi các nhà bằng sản ta ơi! Mau lên! Mau lên! làm phúc nào bằng làm phúc này; người một cái đấu gạo, kẻ năm bảy chục một trăm đồng, xin cứ đem đến tận nơi mà chẩn-phát cho nạn dân ở các miền đê vỡ; cái ơn ấy thật cũng chẳng khác nào như cái dòng nước mênh mông kia chảy cuồn cuộn tới ngay mà tràn khắp cả mọi nơi ngõ hẻm hang cùng. Vô lượng công đức, vô lượng phật, tôi nguyện châm hương đốt lửa, thay mặt mười mấy vạn đồng bào mắc nạn mà cầu khấn các vị thần tiền trong nước sẽ là các ngôi bụt sống trong dân ta.

T.

MỘT NGHIỆM VIỆC CÓ QUAN HỆ VỀ ĐƯỜNG XÃ-HỘI

Trước đây các nhà bác học đã nghiệm ra rằng, đàn ông bất hôn phần nhiều không được thọ bằng những người khác.

Nay cứ xem trong một biểu tổng kê của Hoa-kỳ, thì tính số đồ-tăng, số đàn bà bất giá lại không thọ bằng đàn bà khác, đó là tính cả những khi vì sinh nở mà bị yểu-vong. Ngoại giả, lại có ông bác học nói rằng đàn bà thường cứ sinh đẻ đến bận thứ ba thì mới được mạnh khỏe.

Đó cũng là việc nghiệm có quan hệ về đường xã-hội.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 10 Août 1926

Việc nước Pháp

Tại hội-đồng ngoại giao

Hội-đồng ngoại giao của thứ-dân nghị-viện đã cử một phụ ban có MM. Eugène Lautier, Mistral, Barthélemy, Moro-Giafferi, Bastid, Soulier, Fontanier, Chammé, Payer, để xét cái vấn đề trái khoản Đồng-minh.

Hạn chế việc xuất cảng than

Tạm đình những giấy phép xuất cảng than chở sang nước Anh.

Mấy bản giao-ước

Nước Pháp và nước Lỗ đã ký một bản giao ước thân ái hai bên cam đoan với nhau, theo như quyền phép của hội Vạn-quốc, mà giữ cho mọi việc ở bán-đảo Balkans cứ để nguyên như ngày nay, nước Lỗ tỏ ý ưng lập các giao ước cam đoan không khởi hấn với các nước lân bang.

Có lẽ nay mai nước Pháp sẽ ký với nước Yougoslavie một bản giao ước giống như bản giao ước ký với nước Ba-lan, và nước Tchécoslovaquie ở Locarno ngày tháng Octobre mới rồi. Hiện đã soạn xong.

Một việc phát minh về y học

Tại khoa học hàn lâm viện, M. Roux có đệ-trình một bài của MM. Nathan, Romen, và Grasset nói về các cách mới trừ bệnh sài uốn ván, có thể cứu được những hài nhi sinh trong các xứ không có vệ sinh. Các cách ấy là tiêm thuốc trừ trước bệnh ấy cho người mẹ.

Mấy cuộc bay

Một cái tàu bay buôn bán, chở 7 người hành khách, trong một ngày đi từ Paris đến Marseille, và từ Marseille về Paris. Lại một cái tàu bay Pháp chở 10 người hành khách, bay từ Londres đến Marseille, mất có 5 giờ. Lần này là lần đầu mới có mấy cuộc bay nhanh như thế.

Một ngày nghỉ nữa

Ngày thứ hai 16 août, từ nay ở Pháp kể là ngày nghỉ.

Cuộc quốc dân đại hội nghị

Cuộc quốc dân đại hội-nghị đã khai nghị hồi 9 giờ 30 sáng tại điện Versailles do M. de Selves nghị trưởng nguyên-lão nghị-viện chủ tọa. Ông nghị-trưởng bày tỏ mọi lẽ, và có hỏi các ông nghị-viên có điều gì phản kháng về việc triệu tập quốc dân đại hội-đồng hay không. Các ông nghị-viên về đảng cộng-sản nói rằng có, nhưng đại đa số trả lời rằng không. Sau ông nghị-viên xin hai nghị-viện ưng theo cả các thể lệ về cuộc quốc dân đại hội-nghị trong năm 1871; các ông nghị-viên về đảng xã-hội, và đảng cộng sản tỏ ý phản kháng, nhưng đại đa số giơ tay ưng thuận lời bàn của ông de Selves. Đại hội-đồng lại bỏ 690 vé đối với 115 vé phản kháng lời bàn của ông Renaudel, xin giải tán ngay đại hội-đồng; một lời bàn khác của ông Berthon cũng bị phản kháng.

Sau ông Poincaré đệ trình một bài kể các duyên cớ, và nói về bản dự án luật pháp định thể lệ quỹ hoàn trái. Đại hội-đồng ưng thi hành các phương sách cấp-hành, rồi cử các tiểu-ban xét bản dự án ấy. Về việc này, đại hội-đồng giơ tay ưng một khoản của M. Bonnefous ủy quyền cho hai ban tài-chánh ở hai nghị-viện chọn 30 viên trong hai ban ấy để dựng nên tiểu ban của đại hội-đồng. Đại hội-đồng lại bỏ vé phản kháng một khoản của M. Lafont thay lời các ông hội-viên về đảng cộng-sản, và về đảng xã-hội.

Đại hội-đồng nghỉ, rồi đến hồi 15 giờ 15 lại họp. Ông nghị-trưởng tuyên bố các hội-viên về tiểu ban xét bản dự án, và soạn tờ trình về việc ấy, đoạn đại hội-đồng nghỉ.

Cháy rừng

Tin Marseille. — Các rừng ở rặng Sainte Baume bị cháy rất hại.

Việc nước Nga

Cứ như tin tức ở Stockholm gửi đến, thì chánh phủ Xô-viết kiểm soát đường cương giới rất là nghiêm khắc để giữ cho các tin tức không thể ra được ngoài.

Việc nước Thổ

Ở Angora đã bắt đầu xét việc mưu hại ông Kémal Pacha, tòa án đã nghe bác sĩ Nazin, nguyên thượng-thư cung khai các việc ám muội, về cái phong trào cách mệnh do Enver Pacha thông với ở các nhà chánh-trị ở Đức, và ở Nga mà gây nên.

Việc nước Tchécoslovaquie

Bộ chiến-tranh xét ra việc khống-cáo tướng Gajda về việc thông mưu với chánh-phủ Xô-viết là các lời sai không đúng.

Mademoiselle Olmevora chiếm khôi trong bọn nữ lưu về nghề lao sang. Lao bằng tay phải được 34m.85, lao bằng tay trái, được 25 m.23, lao bằng hai tay được 58 m.

Việc nước Nhật-bản

Quan sứ-thần nước Đức, và bộ ngoại giao nước Nhật vẫn điều-đình với nhau về việc lập bản giao-ước thương-mại. Trong tháng septembre sẽ soạn xong.

Thời tiết đã khá, thì xét ra thấy tai không hại lắm như trước.

Việc ở Phi-luật-tân

Ông nguyên-lão nghị-viên Osmena đi công cán ở Washington đã trở về, có nói đại đa số người Hoa-kỳ ưng cho Phi-luật-tân được độc-lập, nhưng ông có khuyên chớ có biểu tình phản kháng người Hoa-kỳ.

Ngày 13 này, đại-tá Thompson khởi hành đi điều-tra ở các đảo Vesayas, và Mindanas

(*Indopacifi*)

Việc Trung-hoa

Ngày 6 Août 1926

Ngô-bội-Phu đối với miền Nam

Ngô bội-Phu có điện cho tòa nội-các Đỗ-tích-Khuê lập tức trả tính lấy một số ba trăm vạn đồng để làm quân phí xuống đánh miền nam.

Ngô lại điện cho Phan-Phục dự định cái kế-hoạch tài chính. Ngô nói nếu Phan có cái kế hoạch gì hơn Cố-duy Quân thì sẽ cử Phan làm chức tài chính tổng-trưởng.

Tôn-truyền-Phương không nhận việc chủ trương cuộc hòa

Tôn-truyền-Phương có thông điện đi các nơi nói rằng việc nói Tôn đứng lên chủ-trương cuộc hòa là tin đồn sai. Tôn lại nói Quảng-đông lên đánh Hồ-bắc thì không khác gì tuyên chiến với cả năm tỉnh trung ương, vậy cả năm tỉnh sẽ coi là thù chung mà hợp sức với Ngô-bội-Phu để đánh đuổi. Tôn lại điện cho Ngô-bội-Phu mau mau quay xuống miền nam, để đối phó với Quảng-đông.

Ngô-bội-Phu kíp muốn về Vũ-hán

Vì việc chiến tranh ở Hồ-nam nguy cấp lắm, Ngô sợ có hại cho nơi căn bản của mình, nên đã điện cho Trương-tác-Lâm, xin Trương chủ trương việc chiến tranh ở miền tây bắc cho, để Ngô phải kíp về Vũ-hán.

Cuộc hòa bình khó thực hiện được

Vương-sĩ-Trân có tuyên bố tỏ ý phàn nàn vì các nơi đều gia sức làm cho tình thế thêm khó khăn, nên cuộc hòa bình khó thể vận động được.

(*Dịch báo Tàu*)

Ngày 10 Août 1926

Việc ở Quảng-châu

Ở ngoài các phố Quảng-châu ngày nào cũng có các việc các hội đánh lẫn nhau. Trong tuần lễ trước số người bị hại, và bị thương cộng là 150 người. Hai bên kéo cờ đỏ hay cờ trắng. Các việc đánh nhau như thế tỏ ra ý nhân-dân Quảng-châu có điều oán hận. Ngày hôm qua bọn làm bưu-điện đã trở lại làm việc. Thợ in hai nhà báo của quốc dân đảng đình công, hiện nay ở Quảng-châu không có nhật trình. Đã bắt đó sẵn, để đợi một chiếc tàu nước Nga chở khí giới và đạn được đến.

(*Indopacifi*)

CÁI NGHỀ CHĂN BƯƠM BƯỚM Ở NƯỚC ANH

Ở nước Anh có một thứ bươm bướm rất đẹp, rất to, người ta thường mua để nuôi ở vườn sông, hay vườn tư, vì vậy có người lại làm nghề nuôi giống ấy để kiếm lời.

Người ta nuôi nó bằng nước đường hay mật ong. Giống ấy rất bạo, có khi nó đến ăn đường hay mật để trên bàn tay người chăn nuôi. Nhưng có khi bướm mới nở ra yếu ớt quá, phải dùng bông rấm nước đường, để kề vào miệng từng con một cho nó ăn. Chăm nuôi công phu như thế, nhưng vẫn có lời, vì những hạng quý có khi bán tới 3 000 francs một con.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ ngài chỉ bảo cho tôi việc sau này, thì tôi cảm ơn ngài lắm.

Tôi có mấy cái nhà và mấy chục mẫu ruộng, nhưng nhà và ruộng không ở cùng một tỉnh, nơi này một ít, nơi khác một ít. Bây giờ tôi muốn làm chúc thư cho các con tôi thì tôi phải trình ở đâu?

Nếu khi tôi chết rồi mà các con tôi còn bé thì của để lại chúng nó hưởng ra làm sao, phải giao cho ai?

Tôi lại muốn cho mấy đứa cháu mỗi đứa mấy mẫu ruộng, nhưng tôi muốn cấm nó không được đem ruộng ấy bán đi thì phải làm thế nào?

LỜI ĐÁP. — Giấy chúc thư phải làm ở trước mặt lý-trưởng và hai người ký dịch trong làng nào mà ông sẽ làm chúc thư ấy. Giấy chúc thư phải biên rõ ràng, làm ở trước mặt các ký-dịch ấy và phải có chữ ký của những người ấy và có triện lý-trưởng áp nhận.

Nếu người làm chúc-thư không biết ký mà phải điểm chỉ, thì phải có lý trưởng và hai người làm chứng nhận thực cái điểm chỉ ấy.

Nếu khi ông chết mà con còn bé, thì vợ ông sẽ đứng trông nom và sẽ được hưởng dụng thay chúng nó. Nhưng tài sản ấy, người đứng trông nom không bán được. Chỉ khi nào có chữ của trưởng-tộc hay là của một người do hội-đồng gia tộc cử riêng đứng trông nom, thì mới có thể bán được.

Còn như muốn cho các cháu ruộng và cấm nó đem bán, thì ông cứ việc biên vào trong chúc-thư rằng, nếu ruộng đem bán đi thì sự cho ấy sẽ thành ra vô hiệu. Nhưng sự cấm ấy muốn có giá-trị thì không được là sự cấm vĩnh-viễn. Vì rằng cho người nào mà lại cấm bán suốt trong khi người ta còn sống, thì tức là cấm vĩnh viễn, mà cấm vĩnh-viễn thì vô hiệu. Vậy trong chúc-thư ấy ông có thể cấm bán trong một kỳ hạn là bao nhiêu năm, thí dụ 15 hay 20 năm, mà ông phải biên rõ vì cớ gì mà ông cấm nó bán đi (thí dụ như là tại nó ăn chơi hoang-toàng).

Ph-h-L.

NHỮNG CHUYẾN HỎA-XA NHANH NHẤT Ở NƯỚC PHÁP

Chuyến hỏa xa nhanh nhất ở nước Pháp thuộc về đường hỏa-xa phía Bắc, là chuyến xe cấp hành số 307 khởi hành từ Paris 10 giờ 15 phút tới Arras 12 giờ 16 phút, chạy trong 2 giờ một phút được 193 ki-lô-mét, tính cái số trung bình mỗi giờ đi được 95 ki-lô-mét 700.

Rồi đến chuyến xe cấp hành số 71 từ Paris đến Boulogne, khởi hành từ Paris 8 giờ 25 phút đến 11 giờ 10 đến Boulogne, chạy trong 2 giờ 45 phút được 254 ki-lô-mét, tính số trung bình mỗi giờ được 92 ki-lô-mét 340.

Hai chuyến xe cấp hành từ Paris đến Calais, một chuyến số 5 và một chuyến số 9, chuyến số năm bắt đầu đi từ 10 giờ đến 12 giờ thì tới Calais, chuyến số 9 đi từ 12 giờ đến 3 giờ 15 thì tới nơi, đường dài 298 ki-lô-mét mất 3 giờ 15 tính số trung bình, mỗi giờ đi được 91 ki-lô-mét 680.

Lại còn chuyến xe cấp hành số 199 đi từ Paris đến Bruxelles không đỗ chỗ nào khởi hành ở Paris 2 giờ 25 đến 6 giờ thì tới Bruxelles, trong 3 giờ 35 được 311 ki-lô-mét, tính số trung bình mỗi giờ đi được 85 ki-lô-mét 90. Các chuyến xe ấy thuộc về xe hỏa phía Bắc.

Về các đường của công ty hỏa xa phía đông, thì có chuyến xe số 31 đi từ Paris đến Châlons-sur-Marne mất 1 giờ 59 phút được 173 ki-lô-mét, khởi hành từ 7 giờ đến 8 giờ 59 thì tới nơi, tính số trung bình mỗi giờ đi được 87 ki-lô-mét 228.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	11	00
» nhì,	10	10
» ba,	9	45
Thóc hạng nhất,	5	80
Bắp ngô	4	76

Giá bạc. — Kể từ ngày 12 Août 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 : 25

Thị giá quốc trái.

Ngày 10 Août 1926

3 %	hoàn đền		68f 25
3 1/2 %	hoàn đền		84f 70
4 %	vĩnh viễn	1917	45f 00
4 %	»	1918	43f 90
6 %	»	1920	63f 05
5 %	hoàn đền	1920	68f 90
4 %		1925	95f 50

Ngày 11 Août 1926

3 %	Vĩnh-viễn	50f 00
5 %	19.5 1916	50f 75

Hội-đồng Chính-phủ — Hội-đồng chính-phủ đến ngày 20 septembre này sẽ họp tại Saigon, do quan Toàn quyền Varenne chủ tọa.

Quan Toàn-quyền Varenne về Pháp. — Như lời trong báo đã nói trước, sau khi họp hội đồng Chính-phủ ở Saigon xong, thì chừng đến ngày 4 octobre tới nơi này, quan Toàn-quyền Varenne mới đáp tàu *Anger* về công cán bên Pháp.

Quan Bưu-chính tổng-trưởng Lavallée về hưu. — Có tin rằng đã có điện bên Bộ đánh sang cho quan Bưu-chính tổng trưởng Lavallée, là người xuýt bị nạn trong khi đi thăm đường điện-báo bên Gia-lâm hôm mới lụt vừa rồi, được về hưu, và cử M. Walter, chánh sở Điện báo Maroc sang thay ngài.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tin nước. — Đêm qua nước lại hơi nhỏn lên. Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi hồi 6 giờ chiều qua độ được 8^m96, hồi 6 giờ sáng nay lại lên tới 8^m27.

Các chỗ vỡ bên Gia-quất, Ái-mộ, Lâm do, mấy hôm nay hàn khẩu riết lắm. Thâu ngày suốt đêm, dân phu cùng cảnh-binh hết sức làm lụng giả cứ được răng rào luôn như suốt ngày hôm qua, thì việc làm đã chạy lắm.

Dân bị lụt vẫn nhem-nhuốc trú trên mặt đê, mưa dầm gió giải, thật là khổ-sục. Lại còn bọn hành-khất các nơi, thừa cơ cũng đến lẫn-tất ở lẫn với dân chạy lụt, để vừa làm kế-sinh-nhai, vừa mượn cớ của dân lụt để gọi mối thương-tâm của khách qua đường, mà kiếm ăn. Hạng này ai tính mất mới phân biệt được.

* * *

Đê Lực-điền ở Hưng-yên bấy nay hộ đã riết lắm, nhưng phải mấy hôm nay, trời mưa luôn như trút nước, lại nước ở chỗ vỡ Ái-mộ dồn về nặng lắm, thành ra đê lấy tình-thế cũng rất nguy ngập. Hiện nay ngày nào cũng cho tải tre gỗ, bị đựng đất cùng các vật-liệu xuống để hộ đê ấy. Vì đê ấy mà vỡ nữa thì tỉnh Hưng-yên thiệt hại rất nhiều.

* * *

Vì mấy hôm nay mưa dữ quá, nên đê ở Hạ-lãn, ở An-xá, thuộc huyện Duyên-hà và ở Đông-trực, thuộc huyện Quỳnh-côi (Thái-bình) lại vỡ.

Sáng nay, quan Tuần-sứ Robin, quan Giám-đốc chính trị Graffeuil xuống thăm đàn lụt Thái-bình, có qua thăm chỗ vỡ ở Hạ-lãn nữa. Ở đó đã sẵn một cái thuyền máy đến các ngài.

* * *

Chỗ vỡ ở Vĩnh-bảo, mấy hôm nay dân phu hàn khẩu rất, công việc đã tấn tới lắm.

* * *

Tháng này là tháng nghỉ, không mấy ngày là khỏi mưa, thật rất ngại cho các mặt đê cùng các chỗ vỡ lắm. Người ta lại còn e kỳ nước mạt phục vào hồi giữa tháng 7 ta này nữa.

* * *

Cũng vì mưa quá mà con đường số 18 ở Quảng-yên, từ Va-cháy đến Uông bí ngập cả, không đi lại được.

* * *

Vì mưa dai quá, nên con đường thuộc địa số 18 từ Đồng-đăng đến Hongay, không đi lại được.

Hội Khai-trí đối với quan nguyên Toàn-quyền Albert Sarraut. — Hội Khai-trí tiến-đức đã nhờ quan Thống-sứ Bắc-kỳ điện sang quan nguyên Toàn-quyền Albert Sarraut, hiện đương lĩnh chức Nội-vụ bộ tổng-trưởng bên Pháp để chúc mừng ngài lại mới về dự vào việc chính trị trong nước và tỏ tình ghi ân nhớ nghĩa của hội đối với quan nguyên Toàn-quyền Sarraut.

Phòng canh nông Bắc-kỳ và phía Bắc Trung kỳ. — Đến ngày 17 août này, thì phòng canh-nông Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ sẽ họp hội-đồng, do ông hội-hương Marius Borel chủ tọa.

Việc cháy tàu « Fontainebleau ». Và tin cháy tàu « *Fontainebleau* » ở Djibouti mà trong báo đã đăng trước, nay lại tiếp được tin của sứ-thần-khách ở chính tàu ấy đã đo tàu *Amiral Niellly* về tới đây, thuật lại như sau này :

Nguyên hồi 4 giờ sáng hôm tàu cháy, tàu vừa gần tới Djibouti, thì thấy các người Somalis tới-tấp khuân các đồ hành-lý đồ chạy lên, nói rằng trong tàu cháy. Người ta lập tức xét xem thì quả-nhiên thấy ở cần tàu số 2, có khói bay ra mù-mịt, vân tàu đã thấy nóng rực cả. Bấy giờ nỗi hiệu báo cấp cứu, sai mấy xe lại sửa chỗ cháy, tàu cho chạy nhanh để kịp tới Djibouti. Khi vừa tới Djibouti, người ta đặt một cái cầu giữa, cho một người đeo mặt nạ vào đi xuống cầu cháy xem sao, thì lập tức ngọn lửa bùng lên, cái cầu tàu số 2 cháy những xe ô-tô cùng bánh xe ô-tô ở Marseille sang và bông đem sang Port-Saïd, lên đã bốc lên đùng đùng.

Một người lính thủy bị nổ bắn vào đau lắm.

Bấy giờ tàu đã gần bến Djibouti rồi, các hành-khách đều chạy lên tạm trú ở nhà thương và khách sạn tại Djibouti cả.

Tàn đám.

Các hành-khách phải chờ tàu khác qua đó để đáp mà về.

Tại nhà bọc-chính Bảo-hộ. — M. Lafferranderie, thổ-hiến nhà bọc chính Bảo-hộ lên nghỉ mát trên Vân-nam từ mấy hôm trước, thì chúng tôi tuần lễ sau sẽ trở về Hanoi.

Có tin rằng trong khi M. Lafferranderie nghỉ mát trên Vân-nam thì ngài có nhân dịp ấy mà xét một vài vấn đề về việc học, nhất là về việc dạy học tư ở Hanoi và các miền nhà quê, xem nên chỉnh đốn thế nào cho được tiện lợi.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu báo chế Montés, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT !

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ :

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển	0$15
Tiền cước thường . .	0, 05
Tiền cước Recommandé thêm	0, 10

Thư và mandat gởi cho :

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC

61-63, Rue du Coton

HANOI

Bệnh dịch tả. — Hai ngày vừa qua, không có ai mắc bệnh dịch tả cả. — Nếu ai mắc bệnh dịch tả thì rất thì may ra dịp này đã hết hẳn sang hè, sai bệnh ghê gớm ấy có thể tiệt nọc ở thành-phố ta được. — Nhưng xin nhớ một điều rằng phải cố giữ vệ-sinh luôn mới được, đừng có vội những bỏ ngay mà khốn.

Tính ra tự ngày bệnh dịch tả chớm có ở thành-phố ta tới giờ, nghĩa là kể tự ngày 11 juin trở đi, cứ tới ngày 8 août vừa rồi, cả thảy trong thành-phố phải 248 người mắc bệnh dịch tả, trong số ấy thì có 133 người chết. Vậy là chia đôi số người mắc, thì số người chết mất già nửa. Trong một số báo trước, bản báo đã đăng rõ số người mắc tả và số người chết phân ra từng hộ rồi. Tổng-cộng cả số người chết tại nhà thương lấy ở Công-vụng nữa, thì trong khoảng từ 11 juin tới 8 août phải 204 người chết cả thảy. Số người mắc bệnh đem xuống nhà thương lấy là 115 người. Trong số ấy được 26 người sức khỏe ; còn chết mất 89 người. Tuy so với mấy bận dịch tả các năm trước, thì lần này số người bị hại ít hơn thật, song lần này dai dẳng mãi, thật khá ngại, khá ghê!

Đường hỏa-xa Hanoi — Haiphong. — Công-ty hỏa-xa có lời báo-cáo để công-chúng biết rằng, kể từ ngày 13 août này trở đi cho tới khi có lời bá-cáo khác, các chuyến xe sau này trước vẫn chạy Hà phong — Phủ thụy thì nay bắt đầu không chạy suốt dọc đường lấy.

Chuyến xe thứ 7 : ở Hanoi đi hồi 20 giờ 7 tới Haïphong hồi 23 giờ.

Chuyến xe thứ 8 : ở Haïphong đi hồi 20 giờ 18 tới Hanoi hồi 23 giờ 13.

Còn các chuyến xe khác thì vẫn theo như thời-lệ đã báo cáo ngày 3 và 7 août vừa rồi.

Tòa án Cai-trị. — Đến thứ tư 18 août này hồi 8 giờ sáng, tòa án Cai-trị sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan chánh án Pérès chủ tọa, quan Cai-trị Thezeloup và E-kert làm ủy-viên, quan Cai-trị Pilion làm ủy-viên của chính-phủ và M. Nghiêm v.-Trí thay tế làm thư ký, để xét các việc sau này :

Việc MM. Ng.-ngọc-Phác, Ng.-hữu-Thanh, Ng.-hữu-Kim, Quách-như-Cương và Võ-v.-Tiêu xin giảm thuế thổ-trạch ;

Việc các người đóng thuế tỉnh Hà-đông xin giảm thuế thân ;

Việc M. Lê v.-Hảo xin giảm thuế môn bài ;

Việc M. Danand kiện chính-phủ Bảo-hộ ; v. v...

Tòa án Binh. — Sáng hôm nay 12 août, hồi 7 giờ 30, tòa án binh họp để xét xử các việc như đã đăng trong một số báo trước.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi hàng được như thế thì mới khỏi nhầm.

5701 8003

Một nhà máy giặt quần áo. — M. Ng-hữu Giụ mới mở một nhà giặt quần áo bằng máy, tại phố cây mới làm trong xưởng xem gongagàng làm ; nào chỗ soạn và đánh dấu quần áo, các nồi và bể đã giặt và đã đốt có máy dẫn nước vào, lại có máy chạy vắt quần áo đã phơi, chỉ không phải vắt bằng tay, như thế không hại đến quần áo. Có chỗ riêng để phơi quần áo, lại thêm nhà xấy, phòng khi mưa có chỗ phơi trình khỏi sự chậm-trễ ; việc là quần áo tuỳ theo thợ ta dạy phải nên có một nhà thợ giặt, làm được sạch-sẽ cẩn thận, vì việc giặt quần áo theo cách vệ-sinh là sự cần dùng trong hàng ngày. Vậy nay có xưởng giặt máy này, chắc bà con ta sẽ được việc lòng đẹp ý.

Tại ga xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 12 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này :

Tại ga xe hỏa

Số người đến : 82 người Âu, 1942 người Á.

Số người đi : 57 người Âu, 1611 người Á.

Tại bến tàu thủy

Số người đến : 11 người lính, 520 người Nam.

Số người đi : 4 — lính, 385 — Nam.

Các việc bổ thêm. — Ngày mai 13 août hồi 9 giờ sáng, tại tòa Đốc-lý sẽ bổ thêm mua xi-măng thật tốt cho Thành-phố Hanoi dùng vào 6 tháng cuối năm 1926.

Tiền ký quỹ nhất định là 1.000 $.

An cấp đồ nữ trang. — Theo lệnh quan Biện-lý, sẽ một-thiêm đã cho xét về việc một người đàn bà Âu thua một người đàn bà ta ăn cắp đồ nữ trang của mình.

Thương-chính quá mà ngã lăn ra. — Ngày hôm 11 vào hồi 11 giờ, Đạo-thị Miên 40 tuổi ở đăng sau Chợ-hôm số nhà 2, lúc đi qua bờ hồ trong tay đương bổ đứa chân đã cuối rồi, thì không hiểu làm sao, ý chừng thương chân quá nên ngã lăn xuống đường rồi chết ngất. Khi đưa vào nhà thương, được một lúc thì hồi tỉnh lại, còn cái xác đưa bỏ mình mấy không có thương tích gì thì đã cho đem vào nhà xác.

CUỘC CHIẾU-BÓNG RẤT VUI!!!

TẠI RẠP

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 11 đến thứ ba 17 Août 1926

Đại phim ảnh sáu đoạn

DOUGLAS FAIRBANCKS

Đóng trò rất khéo

SỰ MÊ VÀ SỰ DỊ-ĐOAN

Cauchemars et Superstitions

Phim ảnh đại-khái-lịch này vui suốt trò làm cảnh nhàn lắm rất tài tình.

Ai muốn vui!!!

mau mau lại rạp Cinéma Palace

Ngủ ở đê — Ngày hôm 11 vào hồi 6 giờ Nguyễn-thị-Hiếu, 60 tuổi quán làng Phù-nghĩa (Nghệ-an) đi qua phố hàng Lọng bị một cái ô-tô đụng phải thì đã đưa vào nhà thương. Cô lỗi tại người đi đường.

Hai cái mật gối. — Hai chiếc mật gối mà một người ở lại xe đưa đến sở cảm, thì một người Khách tên là Lương-yao-Hy, 20 tuổi làm cho hiệu buôn, nhà ở Đường Général Bichot số 1, đã đến lấy về.

Số người không có thẻ bị bắt ngày hôm qua. — 5 người không có thẻ thuế thân thì đã bị bắt đưa vào sở cảm.

Mất trộm lông gà. — Nguyễn-thị-Chung 44 tuổi, bán lông gà, vịt ở trong trường phố Cửa-đông, bị kẻ trộm vào lấy mất 70 cân lông gà, vịt đáng giá 10 đồng.

Tin Cao-mên

PNOM-PENH

Một cuộc đấu xảo canh-nông

Ngày 28 août này, nhân ngày hội *Tang toc* ở Pnom-penh sẽ đặt một cuộc đấu-xảo canh-nông, nhất là đấu-xảo thóc lúa.

Tin sau cùng

Tại quốc dân đại hội nghị

Tuy rằng ông nghị-viên về đảng cộng-sản là M. Doriot bắt sức ngăn trở, song tại cuộc dân đại hội nghị đã bỏ 671 vé đối với 146 vé ưng chuẩn bản dự án của chính-phủ. Có khi diễn văn của ông Léon Blum là quan trọng nhất, ông nói tất cả các phương sách ấn định để sẽ vô hiệu cả, chỉ có cách đánh thuế về tư-bản là công hiệu mà thôi. Ông Poincaré lại nhắc sáu 15 ông đã nói trước, để bênh vực bản dự án của chính-phủ. Ông phản-kháng mọi lời của ông Léon Blum, ông có nói : Nếu bản chương trình này thi nghiệm không thành công, thì tôi bỏ ý giữ chỉ còn một cái chương trình của đảng xã-hội mà thôi. Ông lại nói : Cái chương trình của ông Léon Blum có gì là phân-minh đâu. Các khoản thuế về chương trình của chính-phủ thì ai cũng hiểu là những thuế gì, còn thứ thuế về tư-bản thực là viển-vông, một người khéo miệng muốn cho là thế nào cũng được. Nhưng nếu đem ra thuế lấy, đem thí-nghiệm ở đâu cũng hỏng cả, và sau cũng phải bỏ không dùng vì vậy nên ủng tôi không muốn để cho nước Pháp thí nghiệm lại làm gì nữa.

Đảng xã hội với ông Herriot. Hội đồng trị sự của hội liên hiệp xã hội về quận Rhône đã bỏ về ông chuẩn một k o n nói rằng ông Herriot, về đảng xã hội cấp-tiến, có ở tại trong tòa nội-các Poincaré, thì không sao có thể sử dụng đến hội đồng thành phố Lyon được, mà đại đa số trong hội đồng thuộc về đảng xã hội, vậy xin hội đồng thành phố kíp kiếm một viên xã trưởng về đảng xã hội.

Nghỉ võ tuyển truyền ảnh ở nước Anh

Một tấn võ tuyển điện truyền ảnh thứ nhất đã mở cho công chúng dùng

(Indopacifi)

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-PHÒNG

Lụt. — Nhưng tin đã đăng trong báo hôm qua thì sáng nay đã rõ nói lại này không phải lụt vì nước bể tràn vào nay ở các nơi sông trên trút xuống đây; đây là lụt vì mấy trận mưa ngày 8, ngày 9 và 10 août vừa rồi, rất nhiều suốt ngày đêm. Lúc nào cũng như người cầm sào nước đổ xuống, nên những làng Du hàng, Hàng-kênh, Anbiên, An-dương Gia-viên, Đông-khê và Lạc-viên đều bị mưa trên ngập cả ruộng ao và những nhà nào thấp nên. Người ta nói rằng mấy trận mưa này có hại lớn cho mấu mỡ của những làng trên kia nhiều lắm.

Ở thành phố cũng có nhiều phố bị nước ngập lên bờ đường là phố Belgique, phố Sadi-Carnot, đường Lạch-tray. Ấy là mới đây những phố đó đã thấy có xây cống thảo nước cả rồi đó, không biết vì sao mà cống dọng nước mưa như thế trông cũng lạ!

Lại được tin khắp đê cửa-cấm chỗ gần sở máy bắt bị lún, nước bể tràn vào ngập cả vùng lấy. May không hại đến mạng người nào cả. Hiện sở Lục-lộ thành phố đang cố thân dân phu để hợp lại chỗ đã lún.

Cháy. — Việc này đã đăng trong báo hôm qua, nay lại được tin rằng : Đêm hôm qua nay 10 août gian kho chứa những bao không và bì đường của hiệu Tchan-ving-Yeou ở số nhà 164 phố khách phát hỏa rất dữ dội, thấy lấy cả sang hai nhà bên cạnh là số nhà 162 và 166. May mà những vải rồng gần hỏa bọn cục, của các hàng hàng Hoabiên, của trưởng kỹ nghệ thực hành, của trại lính tây đến cứu cấp ngay mới dập tắt được ngọn lửa, thì ai nấy đã mừng lắm, không ngờ đến 3 giờ sáng lại thấy ngọn lửa bùng lên ở số nhà 162 rồi cháy to hơn trước cho mãi tới 5 giờ 5 phút. Trong khi cháy lắm sau này có hai người nhà binh là MM. Mosun và Nguyễn-văn-Bân muốn trèo lên cái vòm nhà bị hỏa để bắc vài rồng vào dồng lên thì chẳng may chỗ đó đã bị cháy lên từ bao giờ, thành thử hai người vừa trèo lên tới nơi cùng ngã thẳng ra xuống, cao mười 4, 5 thước tây, chỉ bị sây sát mấy vết thương xoàng thôi. Đêm cháy này thiệt hại nhiều lắm, sức như lời những nhà bị nạn khai thì tổn thiệt tới hai vạn tám nghìn bảy trăm đồng bạc. Được một điều phúc đức là bao nhiêu giá trị lớn bé ở mấy gian nhà đó đều chạy được cả, không hại tới nhà số 164 đề đến điện suốt đêm nên giây điện nóng qua bắt lửa vào đồng bao là những vật dễ cháy.

Tường đổ. — Hồi 6 giờ sáng ngày thứ hai gian nhà số 153 phố Marine bị sụt đổ mấy bức tường. Xét ra vì tường còn đang xây dở bị nước mưa mấy trận đội vào thành vữa ra mất cả. Lúc ấy còn sớm và đang sơn mưa to, không có thợ thuyền nào, nên không hại phải người, không đổ vật của gian nhà bên cạnh đề ở ngoài sân đều vỡ nát mất cả.

Số 41

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-BỐ-MỤC dịch thuật

Bấy giờ *Tào bàn* cùng các tướng đem quân ra phía thành nam, dàn thành trận thế để khiêu-chiến. quân *Liêu* cứ một mực dùng cách cố-thủ, không chịu ra đánh.

Quân *Tống* trông thấy quân *Liêu* tinh-nhuệ, cũng không dám coi thường, nhưng cứ đến ban đêm thì lại bị quân *Liêu* lẻn sang cướp trại, rất là phiền nhiễu.

Tào-bàn thấy luôn trong mười ngày như thế, mới bàn với *Phan-nhân-mỹ* rằng :

— Quan ta ngày nay lương-thảo gần hết, nếu quân giặc biết tình, đem quân đến đánh thì không khéo ta tất phải thua, chi bằng ta hãy rút về *Hàng-châu*, đợi khi nào lương-thảo được sung túc rồi, bấy giờ sẽ bàn cách tiến đánh.

Phan-nhân-mỹ nghĩ lấy làm phải, tức thì truyền lệnh cho các tướng rút quân về *Hàng-châu* và sai người về *Biện kinh* tâu *Tống Thái-tôn* xin cho thêm lương-thảo.

Tống Thái tôn nghe báo, giật mình kinh sợ mà rằng :

— Quân giặc đang ở trước mặt, mà lại rút quân lui về đề nếu lương-thảo tải thật là thất sách quá lắm vậy.

Nói xong, tức thì sai sứ đến hỏi bọn *Tào bàn* phải đem quân theo lối *Bạch cầu hà* mà tiến đánh. Sứ-giả vâng mệnh, thẳng đường đi sang *Hàng-châu*, truyền sắc cho bọn *Tào-bàn*, bấy giờ *Tào bàn* tiếp được thánh-chỉ, liền họp các tướng để thương-nghị tiến binh.

Phan-nhân-mỹ nói :

— Khi-thế quân giặc còn đang hăng hái. Và đường lối ta cũng không được thông-thuộc cho lắm, chi bằng ta lấy ổn-thủ ở *Hàng châu* này để đợi sơ hở rồi sẽ tiến binh.

Cao hoài-đức nói :

— Nếu ta đóng-cửa không tiến, khiến cho quân giặc biết ta hết lương, thì sao cũng thừa cơ đuổi đánh, thì ta há chẳng thất-kế lắm ru ! Chi-bằng sai đem quân tiến đánh, tên thanh đoạt nhân, may ra có thể thành công được.

Tào bàn thấy các tướng bàn nói phân-vân ý kiến mỗi người một khác, bất đắc dĩ mới truyền lệnh cho quân sĩ ai nấy đều đem theo lương thực đề mà tiến đánh, thẳng đường kéo sang *Trác châu*.

Da-luật-hưu-kha nghe tin quân *Tống* thình-lình kéo đến, sai người thông báo cho bọn *Da-luật-sa* nên thừa cơ tiến binh. Lại sai *Da-luật-nột* đem một vạn quân ra mai-phục ở trong khoảng rừng để đón đánh quân *Tống*.

Da-luật-hưu-kha cất đặt dàn đầy rồi, lại sai *Da luật-hà đề* đem quân ra *Kỳ châu quan* để cùng quân *Tống* khai chiến. Bấy giờ trời đã gần trưa. Và lại đang mùa hè nắng gắt, quân *Tống* đi trong một ngày một đêm, người ngựa đều bị đói khát.

Khi quân *Tống* thình-linh gặp toán quân của *Da-luật-hưu-kha*, trông thấy khí thế cường-tráng thì có ý run sợ. Tướng bên *Tống* là *Cao hoài-đức* cưỡi ngựa ra đứng ở trước hàng quân mà quát to lên rằng :

— *Liêu-tướng* kia ! Mau mau đầu hàng, ta sẽ tha cho khỏi chết !

Da-luật hà-đề nổi giận, múa đao thúc ngựa xông vào đánh *Cao-hoài-đức*. Hai bên giao chiến được độ năm hợp thì *Da luật hà đề* quay ngựa bỏ chạy, *Cao hoài-đức* thúc ngựa đuổi theo.

Tào bàn thấy vậy, tức thì vẫy toán hậu-quân tiến đánh, *Da-luật-hưu-kha* vừa đánh vừa chạy. Khi quân *Tống* vào khỏi cửa quan thì bỗng nghe ở trong khoảng rừng có một tiếng súng nổ, toán phục-binh của *Da luật-nột* kéo ra.

Da-luật-nột xông vào giữa trận quân *Tống*, rồi đốt quân *Tống* ra làm hai ngả. *Tào bàn* giật mình kinh sợ, quay ngựa tả-đột, quân *Liêu* bắn tên ra như mưa, con ngựa của *Tào bàn* trúng, bị mũi tên bắn ngã lăn xuống đất.

Tào-bàn đang trong cơn nguy-cấp thì bỗng gặp *Hồ-diên-tán* vừa cưỡi ngựa tới nơi. *Hồ-diên-tán* kịu to lên rằng :

— Chủ tướng cứ tiến tới rồi tôi phá vỡ vòng vây mà ra.

Bấy giờ *Hồ-diên-tán* đi trước, *Tào-bàn* đi sau. Hai người cùng liều chết sấn sấn phá vỡ vòng vây mà chạy. Quân *Da luật-sa* kéo đến vây trại quân *Phan-nhân-mỹ*, *Cao-hoài-đức* đã giữ nơi cổ thành mà vẫn không phá vỡ được vòng vây.

Hồ-diên-tán thấy *Tào-bàn* chạy về bản-trận, rồi nghênh ngang phía phương nam, thấy chỉ khí ngất trời, mới bảo *Tào-bàn* rằng :

— Tất là quân *Tống* bị vây, tôi phải đến cứu một được.

Nói xong, thản nhiên quay về phương nam thì vừa gặp *Phan-nhân-mỹ* đang lật-đật chạy đến đi mỹ, mũ trụ đã rơi đâu mất, phía sau có quân *Liêu* đuổi theo.

Hồ-diên-tán đánh tan được bọn quân *Liêu*, rồi đưa *Phan-nhân mỹ* chạy. *Cao-hoài-đức* đang *Da-luật-sa* giao-chiến, vì không có quân tiếp-ứng, bị *Da-luật-sa* chém cho một ngọn đao chết ngay.

Khi *Cao-hoài-đức* phá vỡ vòng vây chạy ra thì *Da-luật hưu-kha* lại thúc quân *Liêu* đuổi đánh. *Cao hoài-đức* mắc phải máu chảy vết đầm đề bảo, bảo nhiêu quân theo đều chết hết sạch.

Quân *Da luật-nột* lại sấp đuổi tới nơi, tên bắn như mưa. *Cao hoài-đức* bị một mũi tên trúng cánh tay, vội-vàng nhổ tên, rồi lại gạt máu đi mà đánh, hiệp cùng chém được hàng mấy chục tên quân *Liêu*.

Sau *Cao-hoài đức* thấy sự-thế nguy cấp quá, biết là không thể thoát khỏi, mới ngửi thầm rằng : Ta làm đại-tướng ở Trung-quốc, không nên để cho quân giặc nó làm nhục quốc thể. *Cao-hoài-đức* nghĩ vậy, tiến rất quyết tự-tận ở trên mình ngựa.

Khi hai anh em bọn *Cao đức* chết trận rồi, bọn *Da-luật hưu-kha* họp quân làm một, lại thúc thế đuổi đánh. Bấy giờ trời đang nắng bức, thành-binh đều mệt, quân *Tống* thua chạy, chẳng còn có hàng-ngũ chỉnh-tề nhỉ nữa.

Hồ-diên-tán đưa bọn *Tào bàn* và *Phan-nhân-mỹ* chạy đến *Mê-hà*, nghe tin toán hậu-quân bảo rằng hai anh em *Cao-hoài-đức* và *Cao-hoài-lưu* đã chết trận cả, bọn *Tào-bàn* thương xót không biết đường nào.

Bỗng nghe có mấy tiếng súng nổ, quân *Da-luật-hưu-kha* đã đuổi tới nơi. *Tào-bàn* vội-vàng truyền quân sắp đồ qua sông mà chạy. Khi quân *Liêu* đuổi gần, quân *Tống* chết đuối ở dưới dòng sông không biết bao nhiêu mà kể.

Da luật-hưu-kha thấy quân *Tống* đã qua sông rồi, bấy giờ mới thu quân về trại. Ngày hôm sau, thấy nói đầy sông, thành ra nước sông tỉ-lệ, không chảy thông được.

Các đồ khí giới và lương-thực bỏ ở phía dưới cầu quan, trong đống cao như gò nổi. Bọn *Tào-bàn* rất về *Tân-thành*, kiểm-điểm trong số, tổn mất hơn sáu vạn người, tức thì sai người về *Biện-kinh* dâng hiến xin tự tội.

Tống Thái-tôn nghe báo, giật mình kinh sợ mà rằng :

— Bởi ta cái lỗi tự ta tính việc không đến nơi vậy.

Nói xong, liền giáng chỉ sai sứ đi trấn bọn *Tào bàn* rút quân về. *Tào-bàn* tiếp được thánh-chỉ, cho viên phó-tướng là *Chu-tín* trấn thủ ở *Tân-thành*, rồi rút quân trở về *Biện-kinh*, vào triều-kiến *Tống Thái-tôn*, phục-phục ở dưới thềm để tạ tội.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

Une chaise était derrière lui, il s'y laissa tomber, terrifié de l'idée qu'on pouvait le voir. Quand il fut assis, il profita d'une pile de cartons qui était sur le bureau des juges pour dérober son visage à toute la salle. Il pouvait maintenant voir sans être vu. Peu à peu il se remit. Il rentra pleinement dans le sentiment du réel ; il arriva à cette phase de calme où l'on peut écouter.

M. Bumatabois était au nombre des jurés.

Il chercha Javert, mais il ne le vit pas. Le banc des témoins lui était caché par la table du greffier. Et puis, nous venons de le dire, la salle était à peine éclairée.

Au moment où il était entré, l'avocat de l'accusé achevait sa plaidoirie. L'attention de tous était excitée au plus haut point ; l'affaire durait depuis trois heures. Depuis trois heures cette foule regardait plier peu à peu sous le poids d'une vraisemblance terrible un homme, un inconnu, une espèce d'être misérable, profondément stupide ou profondément habile. Cet homme, on le sait déjà, était un vagabond qui avait été trouvé dans un champ, emportant une branche chargée de pommes mûres, cassée à un pommier dans un clos voisin, appelé le clos Perron. Qui était cet homme ? Une enquête avait eu lieu ; des témoins venaient d'être entendus, ils avaient été unanimes, des lumières avaient jailli de tout le débat. L'accusation disait : Nous ne tenons pas seulement un voleur de fruits, un maraudeur ; nous tenons là, dans notre main, un bandit, un relaps en rupture de ban, un ancien forçat, un scélérat des plus dangereux, un malfaiteur appelé Jean Valjean que la justice recherche depuis longtemps, et qui, il y a huit ans, en sortant du bagne de Toulon, a commis un vol de grand chemin à main armée sur la personne d'un enfant savoyard appelé Petit-Gervais, crime prévu par l'article 383 du code pénal, pour lequel nous nous réservons de le poursuivre ultérieurement, quand l'identité sera judiciairement acquise. Il vient de commettre un nouveau vol. C'est un cas de récidive. Condamnez-le pour le fait nouveau ; il sera jugé plus tard pour le fait ancien. Devant cette accusation, devant l'unanimité des témoins, l'accusé paraissait surtout étonné. Il faisait des gestes et des signes qui voulaient dire non, ou bien il considérait le plafond. Il parlait avec peine, répondait avec embarras, mais de la tête aux pieds toute sa personne niait. Il était comme un idiot en présence de toutes ces intelligences rangées en bataille autour de lui, et comme un étranger au milieu de cette société qui le saisissait. Cependant il y allait pour lui de l'avenir le plus menaçant, la vraisemblance croissait à chaque minute, et toute cette foule regardait avec plus d'anxiété que lui même cette sentence pleine de calamités qui penchait sur lui de plus en plus. Une éventualité laissait même entrevoir, outre le bagne, la peine de mort possible, si l'identité était reconnue et si l'affaire Petit-Gervais se terminait plus tard par une condamnation. Qu'était-ce que cet homme ? De quelle nature était son apathie ? Était-ce imbécillité ou ruse ? Comprenait-il trop, ou ne comprenait-il pas du tout ? Questions qui divisaient la foule et semblaient partager le jury. Il y avait dans ce procès ce qui effraye et ce qui intrigue ; le drame n'était pas seulement sombre, il était obscur.

Le défenseur avait assez bien plaidé, dans cette langue de province qui a longtemps constitué l'éloquence du barreau et dont usaient jadis tous les avocats, aussi bien à Paris qu'à Romorantin ou à Montbrison, et qui aujourd'hui, étant devenue classique, n'est plus guère parlée que par les orateurs officiels du parquet, auxquels elle convient par sa sonorité grave et son allure majestueuse ; langue où un mari s'appelle *un époux*, une femme, *une épouse*, Paris, *le centre des arts et de la civilisation*, le roi, *le monarque*, monseigneur l'évêque, *un saint pontife*, l'avocat général, *l'éloquent interprète de la vindicte*, la plaidoirie, *les accents qu'on vient d'entendre*, le siècle de Louis XIV, *le grand siècle*, un théâtre, *le temple de Melpomène*, la famille régnante, *l'auguste sang de nos rois*, un concert, *une solennité musicale*, monsieur le général commandant le département, *l'illustre guerrier qui* etc...

(A suivre)

Trung Bắc kỳ Lâm sản Công-ty

(Hãng Bảo-đảm, Hãng Phô-vi, Hãng Ba-cuvi)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông
ĐIỆN THOẠI SỐ 180

CÚI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯỜNG, tối có tiếng cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

ĐỒNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Đồ-sơn.

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Ông thấy đàng sau có cái ghế, ông ngồi phịch xuống, những nghĩ đến người khác có thể nom thấy mặt mình, mà khiếp lên rồi. Khi ông đã ngồi rồi thì ông nhân có chồng hồ-sơ từ-tập xếp ở trên cái bàn quan tòa ngồi đàng trước mặt, mà ẩn mặt đi cho người đi xem khỏi nom thấy. Giờ thì ông có thể xem được người mà không để cho người xem mình. Dần-dần ông tỉnh được tâm-thần lại. Ông bấy-giờ mới đến cái trình-độ tỉ-mỉnh được hiện-trạng ; mới đến được cái giai-cấp tỉnh được tâm mà ngồi nghe.

Trong số các nhà kì-hào được vào chân bồi-thẩm, ông nom thấy *M. Bamatabois*.

Ông lại có ý tìm *Javert* nhưng mà không thấy. Còn cái ghế các chứng-tá ngồi thì khuất ở đàng sau cái bàn của viên lục-sự. Vả, ta vừa nói rồi, trong phòng xử-án, đèn thắp không được sáng.

Khi ông vào thì thấy-kiện vừa cãi xong. Ai nấy đương vươn cổ lên mà xem mà nghe cả. Việc án này xét hỏi đã từ ba tiếng đồng-đồ rồi. Trong ba tiếng đồng-hồ ấy, những người đi xem đã được nom thấy cái não-kiện một người, một thằng cha-căng chú-kiếc, một thằng khốn-nạn ở đâu đâu mà ra đó, một là nó cực-kì ngu-xuẩn, hai là nó cực-kì tai-quái, trước còn khả-nghi được rằng oan, vì không có bằng-cớ đích-xác, sau dần dần nó đã phải cúi cổ xuống mà chịu cái lẽ xuôi tai thuận mắt lạ-lùng, thật là vườn dưa sửa dép vậy. Người ấy, trên đã nói rồi, vốn là một kẻ du-dãng, bắt được nó ở ngoài đồng, tay cầm một nhành táo chín, vừa bẻ ở một cái trại gần đó, gọi là trại *Pierron*. Người ấy là ai? Quan đã sai thẩm xét; những chứng-tá vừa lên cung khai trước tòa, bấy nhiêu người cùng nói một cách, thật là như đèn sáng rọi vào. Lời quan chưởng-lý thầm rằng:— Tên này không phải là một thằng đi vào vườn người ta ăn-cắp quả mà thôi; cái tên tù này thật là một thằng kẻ-cướp, một đứa đại-phạm, đã có nghề giao dân quân-thúc mà không tuân nghị, một thằng đã đi dây về, một đứa gian-ác thật là hiểm-độc, nó chính là một thằng đại-gian tên gọi là *Jean Valjean*, tòa có lệnh tầm-nã đã lâu mà bây-giờ mới bắt được. Đã tám năm về trước, khi nó vừa ở ngục *Toulon* mãn-hạn được thả về, khi nó đi dọc-đường nó đã phạm tội tay cầm khí-giới mà cướp kẻ qua đường, lấy tiền của một đứa con-trẻ người xứ *Savoie*, tên là thằng *Petit-Gervais*, tội-ác ấy luật-hình đã dự-phạt ở điều 383, sau này khi đã thành ân công-nhân xác-thực chính nó tòa sẽ truy-vấn. Bây-giờ nó lại vừa phạm tội ăn-cắp lần nữa. Thật là trúng vào luật tái-phạm. Vậy thì bản-chức xin các quan thẩm-phán hãy xử phạt nó về tội mới, về sau tòa sẽ hỏi đến tội cũ. — Tên bị-cáo thấy lời thẩm-kết như thế, lại thấy các chứng-tá đồng-thanh công-nhận chính mình là *Jean Valjean*, cũng phải ngẩn-ngơ không biết ra làm sao. Lúc thì nó ra hiệu chối lấy được rằng không phải nó, lúc thì nó người mất lên nhìn trần nhà. Tên ấy nói thì lúng-túng, khi hỏi thì nó ậm-ừ, nhưng trong dáng-điệu, từ đầu xuống đến chân, ai có ý nhìn thì mặt, mũi, chân, tay, mình-mẩy nó đều chối-cãi nó không phải là *Jean Valjean*. Trước mặt bấy nhiêu người khôn, sắp hàng xung-quanh nó, mà đổ diệt cho nó là đứa đại-phạm, thì coi nó ngây-ngô như thể một thằng ngốc-xuẩn; ở giữa cái xã-hội bất-bọc nó, thì bấy-giờ nó tự-hồ một người xa-lạ ở đâu lọt vào, chứ không phải là người cùng một nhân-quần. Mà nào có phải chuyện chơi, phen này mà gỡ không ra thì cuộc tương-lai nghĩ mà khiếp-sợ; vậy mà mỗi một phút qua, cái lẽ khá tin rằng chính nó lại càng thêm rõ, bấy nhiêu mắt đổ dồn nhìn nó, có lẽ khi ấy lại bần-khoăn sợ-hãi thay cho nó, hơn cả cái sợ của nó, bởi vì ai nghe tỉnh-trạng cũng thấy ngày ngày một khó gỡ. Chẳng những thế, lại còn cái việc cướp đường của thằng *Petit-Gervais*, vì nếu quả-nhiên là nó, thì khỏ-sai hỗ-đề đã là xong, có lẽ sau này góp hai ba tội, án phải làm quyết. Mà cái thằng ấy không ai biết nó là thứ người thế nào? Cái lí-lí của nó là nghĩa làm sao? Nó thật là xuẩn-ngốc, hay đó là mưu giả-dối? Nó có hiểu hết chân-tình, hay là nó không hiểu gì cả? Những người đi xem phiên-vân khó nghĩ, mà các viên bồi-thẩm nghe chừng cũng phân-vân khó nghĩ. Trong cái án này có điều nên sợ, lại có điều lí-kì như một bồi oan-giải trong chuyện tiểu-thuyết vậy; thành ra một cái não-kịch chẳng những có vị bi-sầu, lại còn có vẻ bí-mật nữa.

Thấy-kiện cãi cũng đã khéo, dùng một lối văn-chương tuy gọi là quê, nhưng từ lâu đời đã thành ra một lối văn riêng của nhà thầy cãi, ngày xưa phàm các luật-sư, bắt luận là ở kinh-đô, hay là ở *Romorantin* hay là ở *Montbrison* cũng đều dùng cả, đi-chí thời nay đã thành ra một lối văn kinh-điển cho các nhà luật-sĩ, dùng riêng ở trong các việc án, nghe ra nó có phong-thể lắm, thật là thích-hợp, dùng nhiều những tiếng nghiêm-ngặt, những điệu uy-nghi; trong cái lối văn-tự đó thì một người chồng kêu là gia-trưởng (1), một người vợ gọi là nội-tướng, *Paris* thì gọi là chỗ trung-tâm-điểm của mỹ-thuật và của văn-minh, vua thì gọi là ngộ-quân; đức-cha gọi là đạo-đức giáo-trưởng; quan chưởng-lý thì gọi là kẻ hùng-biện đứng thay lời cho lương-tâm của công-chúng; bài cãi thì gọi là những tiếng cao-thấp mà các ngài vừa nghe đó; thế-kỉ vua *Louis XIV*, thì gọi là đại-thế-kỉ; rạp hát thì gọi là cái đền thờ thần *Melpomène*; đương kim hoàng-gia thì gọi là cái nói-giống thiêng-liêng của các tiên-vương nước ta; một cuộc hôn-nhục thì gọi là một việc trọng-thể về âm-nhạc giới; quan nguyên-soái coi quân trong bản-hạt thì gọi là trước-đanh tướng-quân, vân vân...

(Còn nữa)

(1) Những tiếng đây dịch lấy đại-ý mà không dịch lấy trong nghĩa.

Tự do diễn đàn

Ngạch thông phán

Thông-phán là một chức tá-nhỏ của quan tỉnh. Chiếu tờ sắc quan chế Annam trước, Thông phán với tri-huyện đều hàm tứ-phẩm (6-2) kính-lịch với giáo-thụ đều hàm bát-phẩm (7-1), cho nên thông-phán với tri-huyện đều được bổ đi tri-phủ, có người thăng chức tri-phủ mà chưa có chỗ điền, thì tạm bổ đi thông-phán, mà kính-lịch với giáo thụ đều được bổ ra tri-huyện. Đến năm 1919 Chính-phủ cải đổi lại ngạch quan lại, đặt ra hai hàng thông-phán, chức kính-lịch sử đổi làm thông-phán hạng nhì, nhưng thông-phán vẫn được bổ tri-huyện. Nay theo nhị dụ năm 19[illegible] khoản 46 và 1[illegible] những viên giáo-thụ huấn-đạo và hậu-bổ đương chức được bổ tri-huyện hạng ba thời ra, còn thông-phán thì buộc vào hạng thứ[illegible] vẫn, không nói gì đến sự thăng-tiến nữa, là vì lẽ gì.

1. Vì những viên huấn-đạo giáo-thụ khác thông-phán cái hàm giáo-thụ-ban ở[illegible]g? Nhưng chức huấn-đạo giáo xưa nay ai cũng có sự dạy bảo học-trò thông-phán từ lúc xuất thân đến lúc thăng được thông-phán, từng trải bao nhiêu việc cai trị; hiện nay cũng nhiều người có bằng giáo-sư mà cải bổ ra thông-phán nữa. Tưởng như thế thì những viên giáo, huấn có lẽ không quen việc cai-trị bằng các thông-phán. Nay sao các viên huấn, giáo được bổ tri-huyện mà các thông phán lại không?

2. Vì hạng thông-phán không làm nổi chức cai trị chăng? Nhưng tự trước do lại xuất thân như quan N.uyễn-tri-Phương, quan Lê-Hoan, làm nên công nghiệp to tát cũng nhiều, bắt nay cũng có viên do chân thông-phán ra làm phủ huyện, mà chính sự các vị ấy có kém gì người đỗ chính giáo ban đâu?

3. Vì chức tri-huyện có tiếng Pháp chữ Pháp mới làm nổi chăng? Nhưng xem các phủ, huyện bây giờ, phần nhiều còn là phải tựa bọn, chữ Pháp, tiếng Pháp không am hiểu mấy mà chính sự gỗi dang không kém gì người giỏi chữ tây, lại có phần xuất sắc hơn nữa. Vả bây giờ dương buổi giao-thời, cần Pháp tiến. Pháp cần phải dùng tốt, nhưng cần để trực tiếp với các quan Bộ hộ cho tiện mà thôi, chứ những người gỗi con Pháp, chưa chắc chính sự đã giỏi hơn. Nhà nước thiết quan phân chức sắt đã thì hành mạnh lệnh và coi các việc trị an, có phải chỉ làm thông ngôn đâu nếu cần dùng làm thông-ngôn thì bao nhiêu người làm việc bây giờ mà biết chữ tây tí, hay là không biết chữ tây, đều tiến cho về cả mới phải.

Cứ như theo chỉ-dụ năm 1923 khoản 18 28 và 29 tuy có cho tăng phẩm được thi tri-huyện, làm đến tổng quyền phủ, huyện, châu; nhưng việc cần to là chức sự thông phán phải làm, chứ không phải là sự vinh-hạnh; mà đi quyền phủ, huyện, châu thì lại là về nguyên chức, trong khi đi về phiên phải lĩnh lương về công, tưởng cũng vô-lí. Còn như sự thi tri-huyện, xem như thông-sự như thi trong mấy năm nay, thì tất phải người biết chữ tây, nếu lấy gỗi mới thi được, mà bọn thông-phán nhiều người biết chữ tây tí, thì thi với thăm-tá và hạng giáo-học sao được, thành ra cái ơn ấy chỉ lợi riêng cho bọn thăm-tá và Giáo-học, không lấy gì gần thông phán cả.

Và cứ ngạch quan-lại năm 1923 chương thứ 4, thì chức thông-phán đến cùng chỉ được 15, 18 năm nữa mới đến tuổi hưu trí, thế thì trong 15, 18 năm ấy, có 18 cử người nguyện đấy làm việc thôi à? Phàm người đã đỗ tư cách giáp việc nhà nước, thì việc nhỏ nay nhỏ đến có thể làm được cả, vậy nhà nước dùng người nào thì tùy tài mà thụ chức, không hạn chữ ai mới phải. Hoặc trong 1 phần nhiều người đã tư cách làm tri-trị, nay hạn đến thông phán hạng nhất là cùng, làm cho người có tài cũng thành vô dụng, cách dùng người như thế thực là hẹp hòi và không được công bằng lắm.

Như các viên thư-ký các tòa, các sở trong mấy năm nay, nhà nước mở đường thăng tiến cho nhiều, có người thụ hàm đến chánh tứ phẩm, có người đặc cách bổ ra phủ, huyện, và tri-phủ. Hạng thông phán tuy cách không có đến hèn, công việc làm cũng khó nhọc, mà sao nhà nước lại gỗi đãi khác hẳn với thông, ký như vậy.

Mới đây chính phủ đã xét thấu tình cảnh thiệt thòi của các thông phán và thừa phái, sắp đặt hội đồng để xếp đặt lại.

Mong rằng cách xếp đặt ấy chính phủ sẽ lưu tâm mà thực hành:

1. Chiếu theo chỉ dụ ngạch quan-lại Nam-triều ngày 11 février 1925, để hạng thông phán vào thuộc quan, không đăng thuộc viên như thường thứ 4 nghị-định năm 1923 nữa cho có trật tự.

2. Dùng hạng thông phán từng như các viên huấn, giáo, hậu bổ và thư-ký, trừ ra ai có công lao đặc biệt thì đặc cách bổ dụng, còn những người khác, cứ mỗi năm đến kỳ xuân thi hội xét lý lịch, ai đáng bổ ra tri-huyện, thì bổ.

3. Sự thi tri-huyện, thì cho thông phán thi riêng ra một vài khoản, chương-trình thi là dùng một bài giản dị pháp văn với chữ quốc ngữ và chữ nho, hỏi về chính-trị, pháp luật, ai có tài giỏi và kiến thức lớn, thì cho đỗ tri-huyện. Như thế thì chính dụng người hợp lẽ công bằng, mà các thông phán sẽ khỏi sự thiệt thòi vậy.

Nam-Âm Ngư ẩn-sĩ Yên Bình

Câu chuyện trong một buổi đi chơ'i của quan Poincaré

Ông R. Poincaré là nguyên Giám-quốc nước Pháp (ancien Président de la République française) và hiện mới lên làm thủ-tướng (Président du Conseil des Ministres) hôm mấy hôm nay, có kể câu chuyện rất buồn cười rằng: Cách nay đã mấy năm, có một đêm, nhơn dịp ở Nghị-viện nghỉ hè, tôi với bạn tôi là một vị Thượng-thơ bộ tài chính, cùng nhau dong chơi ở vùng Mont Dore (hai người đương đi giữa đường, thình lình nghe một tiếng đàn nhà quê ở Auvergne, là tiếng một cánh gián dữ lắng: « Bước mau tới! Đỗ thượng-tạo quí ám đâu vậy kìa! Eh! va donc ministre satané? » Nghe thế, ông thượng-thơ cùng đi với tôi ngạc-nhiên, ngỡ là gặp ai quen biết mình, bèn ngành mặt lại trông thì thấy anh nhà-quê đương đuổi một con lừa. Ông bạn tôi đi gần lại gần hỏi, thời anh nhà quê ta nhìn không ra ông là ai mà đáp: « Ông thử nghĩ đã đỗ tức chưa! tôi không biết làm thế nào mà đối con thượng-thơ nầy đi cho được! — Quoi voulez vous, je n'arrive pas à faire marcher ce ministre là! » — Hỏi ra sau mới biết rằng trong cõi nước Pháp có một đôi người ta vẫn gọi con lừa là con thượng-thơ, (on appelle un âne un ministre), vì rằng trong loài súc-vật tuy con lừa thường bị đàng vào nỗi công việc rất nặng nề hơn hết, kẻ sực khổ cũng không kém gì các quan thượng-thơ lo làm việc nước vậy.»

Mà thật thế, ở một nước văn-minh như nước Pháp mà lãnh lấy cái trách nhậm thượng-thơ thật không khác chút nào như cái lấy gánh nặng lên vai, phải khổ tâm lao thần biết bao nhiêu mà chưa kể đến cho hoàn-toàn được chức trách. Muốn bỏ rớt những công việc nặng nề đi mà gởi cho một quan thượng-thơ Pháp, xin hãy nghe qua mấy lời nói của R. Poincaré đã thuở:

« Buổi sáng, khi bước chơn vào phòng làm việc đã thấy một đống thư từ rồi: to tướng. Những tàu-tin gì không phải gỗi cho mình thì đành để đó những viện thuộc-lại xem xét. Song lại còn thiếu chi thơ tín khác mà tự mình phải xem lấy. Phần nhiều là những thơ từ của các ông thứ-dân nghị-viên và nguyên-lão nghị-viên, họ vẫn hay có sai tật viết thơ về gởi làm người này người nọ và việc thiên-bổ, thật là khó chịu vô cùng. Trước chín giờ đã nhảy lên xe hơi, có người cầm máy đợi nơi cửa nhà hàng tạm tại Xechay tới đình quan Giám-quốc hoặc tới tòa Bộ-các. Khi nào cũng phải ở mất đến đứng trưa mới về. Những hôm không đi hội-nghị, ở nhà lại phải tiếp chuyện với các quan viên thường tới lui ra vào ngồi ở nghị-viện, thôi thì kẻ ra người vào tấp nập, ung tiếp cho xong cũng nặng nhọc lắm. Ăn cơm mai rồi phải đi hội hà nghị-viện hay là thượng nghị-viện. Lúc bấy giờ đã thấy đầy phòng không biết bao nhiêu là giấy má: hoặc những thư từ, hoặc những nghị-định của các sở đã soạn ra gởi về bộ để nhờ ký nhậm. Nếu không chịu nhậm mất ký nhậm, thì phải bỏ bớt bao nhiêu thì giờ mới đọc qua cho rõ thấu sự mọi việc. Đoạn lại tiếp các ông quản-lý bộ-vụ để bàn bạc cùng nhau về những việc đã rồi. Như vậy, nếu muốn làm cho tròn vẹn cái chức trách nặng nề kia, thì một sự có ngàn cổ nắp cũng chưa đủ là đủ, tất lại phải bắt sức hết lòng, phải thêm mình nắm lấy làm mới được, bằng không thì chỉ khỏi thế-ngộ trong việc làm mà hóa ra mình chẳng qua là cái đồ chơi cho nghị-viện. »

Trông người lại ngẫm vào ta, công việc hằng ngày của một vị thượng-thơ ở nước người ta thế, nay thử hỏi trong việc hằng ngày của mấy ông thượng-thơ ở nước ta ra thế nào?

N. P. T. B.

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Ngày nay trong nước ở chẳng ai không lo về ngoại-hoạn. Tuy vậy, giả sử kẻ ngoài mà quả có thì làm tai-hoạn cho ta được thì một sự lo suông tất cũng chẳng xong việc nào. Ôi! cái nhỏ nhặn dân-tộc đã-quốc đang xung-đột kịch-liệt như kia, mà ta còn thương-nghị về sự kẻ ngoài có thể làm tai-hoạn cho ta được hay không, thì thì há chẳng ngu lắm ru!

Ta thiết nghĩ tai-hoạn không ở ngoài mà ở trong. Ôi! các nước đều dùng cái chủ nghĩa lấy, mà sao nước *Nga* không thi với nước *Anh*, sao nước *Anh* không thi với nước *Đức*, sao các nước *Âu Mỹ* không thi với *Nhật-bản*, chẳng qua cũng vì xem sơ có thể với không có thể mà thôi.

Thí-dụ như người bị bệnh lao, phong-sán, thổ-thấp, tiêu-khổ, chẳng một cái gì không có thể cảm-nhiễm được. Nếu người nuôi-nấng chưởng-dẫn, đi-đứng nằm ngồi thì dẫn gỗi tuyết năm sương, dễ-dầu lam-chướng, xông-pha sương gió, cũng chẳng hề chi! Nếu không biết giữ gìn sức khỏe, mà cứ cần tuyết, hèn sương, gió đi lam-chướng, gặp sáng gió là về tinh với mình, thì ở ắng những lẫn không chịu lỗ, mà mình cũng bị vi sự khéo cẩn-trách mà tránh khỏi được đâu!

Thế thì cái kế cần Trung-quốc ngày nay, tất không tráng-cây về minh-quân hiền-tướng trong một thời có thể dẹp loạn được; cũng không trông cậy về một hai vị anh-hùng ở nơi thảo giã vùng dậy mà có thể nên việc được, tất phải làm thế nào mà khiến cho cái dân-đức, dân-trí và dân-lực sản có bền vững đặng hầu ta đều có thể gánh đỡ được với các nước người ta mới khỏi bị khác kẻ ngoài không làm tai-hoạn cho ta được, can gì mà ta phải lo!

Cái sống fy dù không phải sống tốt có thể nên được, nhưng sống *Manh-tử* đã có nói: « Cái bệnh 7 năm phải dùng lá ngải ba năm. Nếu không để dành thì suốt đời khôn được. » Ngày nay trở một việc fy, chẳng còn có kế gì điều-dưỡng. Ta há nên cứ nay lần mai lữa, để oặm trong một vài năm nữa thì fy giờ dù muốn cầu như ngày nay, cũng không thể lại được.

Than ôi! Quốc-dân ta ôi! nghĩ có nên lo sự không? nghĩ có nên cố gắng không?

(Còn nữa) M.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 13 août 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa Đốc-lý Hanoi gọi lĩnh trưng xi-măng hàng nhất dùng cho thành-phố trong năm năm cuối 1926.

Tiền ký quỹ nhất định là 1.000 fr.

Điều-lệ để tại sở Lục-lộ thành-phố.

Ngày 14 août 1926 hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi lĩnh trưng xi-măng hàng nhất dùng cho thành-phố trong năm năm cuối 1926.

Ký quỹ tạm 1[illegible] đồng.

Các giấy má về việc lĩnh-trưng để tại phòng giấy quan chánh sở công-tác Hanoi (chef du Service des Bâtiments civils) và tại phòng Công-tác Haiphong.

Ngày 16 août 1926 hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi đấu giá làm nhà ở cho sở thư-ký sở Công-chính Laokay.

Việc làm đáng 8.968 $ 00;

Ký quỹ tạm 150.00;

Các giấy má về việc đấu giá để tại phòng giấy quan chánh công-tác Hanoi và Haiphong.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại phủ Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh trưng các sổ và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Những hồi ức đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	225 trang, bán.	0 $ 50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước.*
— II	208 —	0 45	*mỗi quyển.* . . . . . 0 $ 20
— III và IV	199 —	0 35	*Cả bốn quyển gửi làm một*
— V và VI	193 —	0 45	*gói* 0 80

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cúu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Sur l'ennui

L'ennui qui paraît devoir être le partage du peuple, ne s'est pourtant, ce semble, réfugié que chez les grands; c'est comme leur ombre qui les suit partout. Les plaisirs presque tous épuisés pour eux, ne leur offrent plus qu'une triste uniformité qui endort ou qui lasse: ils ont beau les diversifier, ils diversifient leur ennui.

En vain ils se font honneur de paraître à la tête de toutes les réjouissances, c'est une vivacité d'ostentation; le cœur n'y prend presque plus de part; le long usage des plaisirs les leur a rendu inutiles: ce sont des ressources usées, qui se nuisent chaque jour à elles-mêmes. Semblables à un malade à qui une longue langueur a rendu tous les mets insipides, ils essaient de tout, et rien ne les pique, ne les réveille; et un dégoût affreux succède à l'instant à une vaine espérance de plaisir dont leur âme s'était d'abord flattée.

Toute leur vie n'est qu'une précaution pénible contre l'ennui, et toute leur vie n'est qu'un ennemi pénible elle-même; ils l'avancent même en se hâtant de multiplier les plaisirs. Tout est déjà usé pour eux à l'entrée même de la vie; et leurs premières années éprouvent déjà les dégoûts et l'insipidité que la lassitude et le long usage de tout semble attacher à la vieillesse.

Massillon.

Sự buồn

Cái buồn hình như là cái quà để cho bọn lê dân thì phải, thế mà xem ra chỉ phải quyền-quý lại hay mắc; nó vẫn như cái bóng cứ họ, họ đi đâu là nó theo đấy. Bao nhiêu cuộc khoái lạc, vốn phải lấy để hưởng hầu hết, nên các cuộc khoái lạc chỉ sinh cho họ cái buồn nó làm cho ê-chề mệt mà thôi: đã họ có ra công thay đổi cuộc vui, nhưng thành ra họ chỉ thay đổi được cái buồn mà thôi.

Họ lấy làm vẻ vang mà đứng đầu các cuộc vui, nhưng bắt quá là sự nông nỗi phô trương đó thôi, chứ trong bụng không có gì là khoái cả, vì đi hưởng cuộc vui mãi nên nó hóa ra vô-ích, như thể đồ cũ đồ rách, càng ngày càng tự tiêu tự hủy đi cả đi. Họ tưởng như một bệnh nhân nay yếu lâu ngày, miệng ăn gì cũng nhạt, nên thấy món nào cũng nhe, mà thằng món gì thấy toàn thấy ngon, trong bụng những mong được vui sướng mà thành hão, nên lại càng buồn ghê.

Thành ra suốt đời chỉ hết sức ngăn ngừa cho cái buồn nó khỏi đến, mà cũng chính cuộc đời mình lại là strucđi sản đời mình; càng tìm thêm sự khoái-lạc ra nhiều thì lại làm cho đời lại coóng già thôi. Lọt lòng ra thấy cái gì cũng chán rồi, lúc còn ít tuổi mà đã thấy đời chán nản nhạt nhẽo như thể cảnh già lão đã một phen, đã qua mất đời vậy.

Đỗ-Tông

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Tấm lòng trung hậu

Cây cối um tùm, đường lối chật hẹp, trông thăm thẳm đồng xa có cái công một nhà kia mở rộng thênh thang. lối đi vào sạch sẽ, đó là nhà cụ đồ T. Cụ là người rất hiền lành, thuở bé, cụ chỉ chuyên về nghề ô đầu trẻ để cho đỡ buồn khi nắng ba lần mưa dầm. Cụ cũng niềm hoi mãi đến năm ngoái tự tuần mới sinh ra được một chút con trai. Từ bấy đến giờ cụ lúc nào cũng sẵn sóc đến cậu quý. Được vài tháng cụ đặt tên cho cậu là Tăng Sơn. Thôi thế là cụ đã có người để về sau nối dõi tông đường; cụ ông cụ bà rất lấy làm yêu cậu quá chừng, thật là nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa.

Thấm thoắt chẳng bao lâu cậu Tăng-Sơn đã lên bảy tuổi, mặt mũi khôi ngô, sang sủa, người tuy còn ít tuổi song trông ra cũng có bề linh-lợi. Lúc bấy giờ cụ mới vỡ lòng cho cậu. Cậu hễ nhìn thấy mình lắm, học đâu nhớ đấy, cụ lấy làm thích lắm, cố công rèn tập cho cậu. Đến năm cậu Tăng-Sơn lên mười, vẫn chưng đã khá khá, cụ lại càng hết sức khuyên bảo cậu để về sau cho cậu được nên người. Cậu tuy còn bé nhưng những lời cụ khuyên cậu, cậu không bao giờ dám quên; học hành rất siêng năng cần mẫn, ai trông thấy cũng phải yêu.

Ông tạo ở le, vận nhà bỗng bỏi, cậu Tăng-Sơn đương được hưởng cái sảnh gia-đình sung sướng thì lại gặp một việc rất không hay cho cậu là cụ thân-sinh ra cậu bị ốm nặng, cậu Tăng-Sơn tuổi thang chạy chữa mãi song không thấy chuyển, xem ra bệnh cụ không hề chữa được đành phải chịu; chẳng bao lâu cụ thân-sinh ra cậu Tăng-Sơn đã về nơi cực lạc mà ai giấc nghìn năm. Lúc đó cậu Tăng-Sơn lên mười lăm tuổi. Thôi từ đó cậu Tăng-Sơn phần thì thương cha phần thì lo việc gia-đình, song cậu cũng cố nén tâm mà gác khỏi sầu một bên để chăm việc sách đèn. Còn bà cụ thì chỉ có ngày thở ngắn than dài về nỗi con bỏ côi không có ai dạy dỗ. Song mỗi một khi bà cụ lâm khóc thì cậu Tăng Sơn lại kiếm lời khuyên giải để cụ được nguôi dần. Chớp đến bốt ba năm, lúc bấy giờ cụ mới lo bề gia thất cho cậu Tăng-Sơn. Ngay ở làng bên cạnh có nhà lý-trưởng có một cô con gái trạc độ đôi mươi, tên gọi là Tuyết-nga. Cô Tuyết-nga này là người chân thân quê nhưng cũng theo đòi được vài năm nghiên bút. Cô chính là người rất nhu mì, ăn nết đi dứng, người tuy không được nghiêng nước nghiêng thành, song được vài nết phương-ngôn đã có cần-cù cái nết đánh chết cái đẹp đi. Hồi đó có được vào cái thời kỳ cấp kế; cũng có nhiều điều đến hỏi, song cô chẳng thuận điều nào, vợ chồng ông lý thấy thế cũng không dám ép, ép dầu ép mỡ ai nỡ ép duyên. May sao hôm đó là cụ thân sinh ra Tăng-Sơn nghe tiếng liền đem đầu sau sang hỏi thì ông Lý nhận lời và cô Tuyết-Nga cũng bằng lòng ngay. Được ít lâu thì bà cụ sang xin đính ngày cưới để cho cậu Tăng-Sơn được thành thân với cô Tuyết-Nga. Từ khi cô Tuyết-Nga về nhà chồng thì bết sức trông nom nhu bà mẹ và chồng. Bà cụ thấy thế lấy làm thích lắm. Còn cậu Tăng-Sơn từ khi lấy vợ thì sự học hành một ngày lại chăm hơn lên và lại có lòng yêu mến cô Tuyết Nga lạ thường, mà cô Tuyết-Nga cũng hết sức chiều cậu Tăng-Sơn. Thật là phỉ nguyền sánh phượng đẹp duyên chẳng trăng. Tưởng hai thay hai vợ chồng mới lấy nhau được ngót năm trời thì chẳng may cậu Tăng-Sơn tự nhiên mắc phải bệnh phong, bệnh này thật một ghê thay mà khó chữa quá! thuốc thang mãi chẳng khỏi, cậu đành chịu. Từ khi cậu Tăng Sơn bị bệnh thì cô khuyên vợ rằng: — Chẳng may tôi mắc phải cái bệnh này, thì chẳng tôi cũng mợ không còn có cái hy vọng đoàn-viên được nữa, thật là hỏng mất một đời của mợ. Vậy giờ tôi sống cũng là sống thừa, bệnh tôi không biết bao giờ khỏi được, thì bất nhược mợ nỡ tìm một người khác để mà kiếm chốn nương thân về sau, chứ như tôi thì mợ còn mong gì? Thôi mợ nên nghe tôi đi. Cậu Tăng Sơn vừa nói vừa khóc. Cô Tuyết Nga cũng khóc mà thưa rằng: Sao cậu lại nói thế? hay là cậu lại thử lượng em chứ gì em đâu dám thế, một ngày chồng còn là nghĩa, khi nào em lại dám làm những điều thất bao giờ, quỷ thần nào chứng, ông Trời nào dung. Bình quý đã có thuốc tiên chữa lo gì? Cậu Tăng-Sơn hết lời khuyên mà cô Tuyết Nga nhất định không nghe. Một hôm cậu nói với cụ và vợ rằng: cậu ra ngoài đường hỏ sông hóng mát một chút chữ ở nhà mãi thì không thể chịu được. Lúc đi cậu thu một bộ quần áo mang theo, rồi đến bờ sông cậu liền tự ý quần áo khác mà trút quần áo cũ để lại rồi đi mất. Đến chiều người nhà ra tìm thì không thấy, chỉ thấy bộ quần áo để đó; thôi nhất-gia ai cũng đoán là cậu vì bệnh mà quyên sinh đi cho rồi. Bà cụ càng có Tuyết-Nga lăn khóc dọc đường ai trông thấy mà chẳng thương. Bà cụ từ khi trông thấy con mình nhà thế thì lấy làm buồn rầu quá, thôi thì than khóc suốt ngày; thế là cái cảnh gia-đình chỉ có hai mẹ con dâu bà hôm mà thôi. Phần thì thương con trai, phần thì thương nàng con dâu vì nỗi con cái chưa có mà lại hãy còn trẻ trung; bà cụ thương bảo cô Tuyết-Nga rằng: thôi con đem từng mình con thì nên bước đi một bước nữa đi và sau lấy chồ mà nương thân sớm, chứ sau này tuổi già đi, thì con làm ra làm sao? Cô Tuyết-Nga nhất định chẳng nói chẳng rằng, hễ mỗi khi thấy mẹ nói thì lại khóc não nùng nề. Những lúc khóc lóc như thế thì bên hàng xóm cậu biết cả. Ngày ở bên hàng xóm đó thị lại có một cậu học-trò tên Ngọc-Bích trạc độ mười tuổi trở lại; cậu này học hành cũng chẳng kém gì cậu Tăng-Sơn, người rất là đứng đắn, trông người cũng ra dáng con nhà thư hương lắm. Bà cụ thân-sinh ra cậu Tăng-Sơn cũng có biết cậu Ngọc-Bích là người gối mới ép cô Tuyết Nga lấy, song cô nhất định không thuận; cụ làm khi kiếm cách để làm cho hai người quen nhau. Rồi nỗi đang đêm cụ giả cách đánh bắt đèn, bắt cô sang hỏi hàng xóm xin lửa; cô cũng sang. Mà cậu Ngọc-Bích cũng đang đấy, tay trong bưng cặp cũng muốn lấy nhưng không dám nói, mà ngoài thì vẫn giữ nghiêm lắm. Bà cụ thân-sinh ra cậu Tăng-Sơn một ngày một già, sức thì một ngày một yếu, chỉ vì lo phiền quá mà sinh ra bệnh tật, chẳng bao lâu thì cụ cũng theo cụ ông mà về nơi tiên-cảnh. Tuổi từ giờ trở đi cô Tuyết-Nga một mình lạnh-lẽo ở chốn nhà đanh. Thỉnh-thoảng được ngày nắng ráo khô, nếu mà gặp ngày mưa thì lại sinh thêm cái cảnh buồn cho cô quá chừng, cô hay giờ bố mẹ đều chết cả biết, nương tựa vào đâu, mà đầu còn xanh tuổi còn trẻ. Hôn cho nên lúc bấy giờ cô đành phải lấy cậu Ngọc-Bích vậy. Được mấy năm thì cậu Ngọc-Bích thi đỗ ngay được bổ đi làm thừa-phái một tỉnh kia. Thế là cô Tuyết-Nga đã được sung-sướng rồi đó; song cô lúc nào cũng tưởng nhớ đến cậu Tăng-sơn luôn. Trong cái thời-kỳ đó thì ra cậu Tăng-sơn phải chịu đi hành-khất mà tìm tuổi thang để chữa cơn. Một hôm thế nào lại lò-khò vào ngay đình độ tuần chính là cậu Ngọc-Bích đương làm thừa-phái đó. Cô Tuyết-Nga lúc đó đương ngồi trong nhà trông thoáng ra ngoài, thấy người ăn mày mà lại giống như người chồng mình trước không sai một tí tí nào, lấy làm ngờ lắm. Mãi đến về sau mới nhận đích xác, nhưng cũng không dám nói ra, liền sai người lấy gạo mang cho và lại giữ vào trong rà gạo ba nhà bạc. Cậu Tăng-sơn từ khi bị đi hành-khất đến giờ, chưa bao giờ lại được nhiều gạo như hôm nay, vội-vàng mang về đổ ra xem thì lại thấy có bạc ở trong, lập tức lại mang đến giả ngay. Lúc mang đến giả, cô Tuyết-Nga sợ hãi vô cùng, chỉ sợ tiết lộ ra người lại chẳng nhận lấy tiền, rồi lại cho thêm gạo nữa. Từ bấy giờ cô Tuyết-Nga mới nghĩ kế để đi đi tìm cậu Tăng-sơn, liền bảo đầy-tớ khóa cửa trở lại rồi đã giả rằng: tao đi đằng này một lát rồi về ngay. Cô liền lấy ít tiền mang đi. Đi độ một quãng xa xa thì gặp ngay cậu Tăng-sơn; bà người trò-chuyện hỏi han, cô Tuyết-Nga kể chuyện ở nhà từ khi cậu ta đi và nói rằng mẹ chết, thì cậu Tăng-Sơn vết-vã thương xót vô cùng. Cô Tuyết-Nga cũng không nói gì đến mình để lấy chồng hay chưa, mà cậu Tăng-sơn cũng không biết. Ngay đêm hôm ấy thì tự-nhiên cô kể hết đuôi, mà lại có dặn rằng: hễ khi đi vào rừng mà có thấy chỗ nào có cái sọ người mà ở trong có con rắn bạch nằm, lấy cái nước ở trong ấy nồng thì khỏi ngay. Đến sáng mai cậu liền thuật chuyện lại cho vợ nghe; hai vợ chồng lấy làm tin lắm mới đi sang cái rừng ở bản cạnh rèo vào trong giữa rừng thì quả-nhiên thấy thật, liền nồng ngay. Từ khi nồng vào thì cứ một ngày một bớt đi, lâu lâu rồi thành ra khỏi hẳn. Còn ông tuần từ khi cô Tuyết-Nga trốn đi, thì ông bắt sức tìm, song không thấy đâu cả, đành chịu vậy. Cậu Tăng-sơn từ khi nồng thuốc đã khỏi, thì cô Tuyết-Nga lại khuyên cậu đi học rồi có lấy tiền của đó mà nuôi cậu. Quả-nhiên đến năm sau cô kỳ thi, thì cậu Tăng-sơn đỗ ngay, sau cũng bổ ra làm quan huyện thuộc về tỉnh ông tuần đó. Tuần-ti của Tăng-sơn và cô Tuyết-Nga lại ăn ở với nhau như trước và lại anh-hẹ được chết con trai. Có một huyện, vậy cô Tuyết-Nga đi biết trước, mới bảo với cậu Tăng-Sơn thế nào cũng mời quan ở lại chơi, bắt để hôm đó ông tuần ở lại thật. Tự-nhiên đến đêm cô Tuyết-Nga lẫn mang ra một thanh kiếm, một chén tuyết độc và một cái dây đề ở trên bàn, mà quỳ xuống trước mặt, rồi kể lể đầu đuôi và thưa rằng: trong ba thứ đó thì xin hai quan cho tôi thứ nào, chứ như ôi thì không thể nào mà sống được. Làm người con gái có khi nào lấy được hai chồng bao giờ!!! ngay lúc đó hai người mới biết rõ đầu đuôi, song sự đã rồi, cũng cố khuyên giải cô Tuyết Nga, song cô chẳng nghe nào, nhất định uống thuốc độc mà chết. Tương thay!!

Thật còn chi nữa mà mong. Đời người đến thế là xong một đời!!

Đinh-Gia-Phương.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ **0$20** MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, cáo ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao riêng này, thì xin yêu cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà điếm, ngót 500 thước vuông muốn bán; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiến; số 9 phố Neyret, *Hanoi*. 5.743

Muốn bán một khu đất đương làm nhà rỏ rang, muốn bán, giá hạ cho trả tiền dần, hỏi tại bản quán. 5.744

Muốn bán một cái nhà số 85, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Muốn bán bốn cái nhà mới kiểu tây phố Phúc-đường, số 225, ở Vinh. Hỏi Mme Quan-thị-Hữu cũng ở số nhà ấy. 5.778

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500$00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Có 2 cái nhà liền nóc, mỗi cái 4 buồng và hơn 900 thước đất, ngay bên cạnh đường xe điện phố Quan-Thánh, muốn bán ngay, giá có 7000 p, Hỏi tại 123, Hàng-Bông. Hanoi. 5.831

Bán 1 cái nhà số 30 bis, phố hàng Hòm, Hanoi.
Hỏi ở đấy. 5.842

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở Đường Trường thi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Xe ô tô
(Automobiles)

Có một cái xe ô-tô Citroën 10 cv. 4 chỗ ngồi hãy còn mới, giá 850 p. 00.
Hỏi tại: 12. Hàng-Vôi - Hanoi. 5.832

Muốn bán xe citroën 5 cv. mới làm lại như mới. Hỏi số nhà 10, phố Borgnie Desbordes. 5.841

Xe-nhà
(Pousse-pousse)

Muốn bán xe cao su aluminium cả giấy phép được chạy trong thành-phố Hanoi -- Hỏi tại 123, Hàng-Bông, Hanoi. 5.830

Xe-đạp, xe mô-tô
(Vélos, moto)

Muốn bán xe-đạp « Peugeot » còn mới nguyên -- Giá 40$00 -- Hỏi tại M. Huấn, 61, Rue du Coton, Hanoi. 5.762

Muốn bán một cái xe đạp hiệu PEUGEOT TOURISTE hãy còn mới, có đủ cả các đồ phụ tùng. Hỏi tại 95 Phố Mới (Jean-Dupuis) Hanoi. 5.821

Vì theo lệnh quan thầy thuốc nên phải để rẻ một cái xe đạp *PEUGEOT-GRAND LUXE*: mùi marron hai chuông, đèn, gác đèn, yên lò so đi đường trường; trước mua hơn trăm bạc (chưa được mười hai tháng) mà bây giờ chỉ lấy 65 p. hoặc tiền ngay, hoặc giả làm hai kỳ. Hỏi: Số 29, Phố hàng Bông-Đệm, Hanoi. 5.826

Đồ-đạc
(Mobiliers)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp, (6 tấ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450$00 nay xin tính rất hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đàng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :
(On achète :)

Muốn mua đồ xứ cổ, các hạng.
Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.753

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua : tử gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Cần mua 10 quốc-trái Đông-pháp 50$00 trả giá rất cao, hỏi tại : Fonderie Tonkinoise, Hoàng-xuân-Lan, 53bis Avenue Henri d'Orléans, Hanoi. 5.835

Tìm người làm
(Offres d'emploi)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéc để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người cai biết việc tìm-tang và cách-thức trồng cây, cấy lúa, nuôi súc-vật, vân vân, để coi đồn-điền. Phải có giấy chứng-nhận tốt. Hỏi tại M. Lê-nguyên-Ức, Sontay. 5.816

Cần dùng một người Géomètre annam, và một người thư ký, biết tiếng thổ, biết giữ sổ sách (tener de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.
Hỏi tại : 51, Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser à, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Trẻ lạc con
(Mục này đăng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà.

Tôi có một đứa con gái lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tầm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh mầy, mặt thật, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kinh cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đẫy, có một nốt ruồi ở dâu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 8 Août 1926. Khi cháu lạc đâu vẫn nhận satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-thìa, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phi-tổn.

Nay kính tạ
Vũ-đình-Tất
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.843

Lặt vặt
(Divers)

Bỉ đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng đệt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ lợn.
Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bỗ tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Bẹ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lao-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà hễ biết chỗ bỗ tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bỗ giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bỗ chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre đán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhờn và Mạo con
5.828

Tên tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-phách, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên vợ tôi tên là : Vũ-thị-Lọc, 63 tuổi, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin để như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đền ơn nhận ra xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm tạ vô cùng và bồi tiền tốn phí. 5.834

MỚI XUẤT BẢN :
SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ'
Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ
Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược
PHẠM-HUY-LỤC Soạn,
Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán : 0$80 — Tiền cước : 0$20
Bán tại bản-quán và các hiệu sách

Le PARFUM des HUMANITÉS
(Sở-Kỳ THANH-HOA)
Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$20 Ordinaire 0$06
Bán tại bản-quán

ĐỒNG-HỒ ĐEO TAY BỌC VÀNG
Máy mô-đen, 15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá ... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Sắp sửa diễn
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương

Tối thứ năm 12 Août
diễn
NHỊ ĐỘ-MAI
(Liên hồi)

Từ hồi Mai-sinh và Hạnh-nguyên cùng ôm tương tư cho đến hồi Lưu-Kỷ và Hoàng-Tung bị tội.

Tối thứ sáu 13 Août
diễn
MỘNG-LÂN

Tích chèo cổ rất hay, vui trò, đẹp cảnh, lại có vai Thằng hề, con đòi ra trò thật buồn cười.

Nên đi xem
NHẤT PHIẾN BĂNG TÂM

Diễn để giúp anh em bị lụt tại xứ Bắc-kỳ
Vừa mua vụ vừa làm việc nghĩa
Diễn tại rạp : CẢI-LƯƠNG-HÍ-VIỆN, phố hàng-bạc.
Tối 14 và 15 Août 1926
Đúng 8 giờ mở màn.

Hội-đồng Tri-sự xin nói để liệt-quí hội viên Hội Cải-Lương-Hí-Viện biết rằng : 2 buổi hát này giúp việc nghĩa ; nên các ngài có đến xem hát thời phải mua vé cũng như các ngài đem tâm làm phúc vậy.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urojormine

Giá 1 $ 80 một hộp

GƯƠNG SOI các kiểu : chữ-nhật, bầu-dục, miếng-chánh, lục-lăng, vân vân. . . vào tủ áo, bàn rửa mặt, gương treo.
KÍNH vào « PARE-BRISE ».
Auto đủ các kiểu.
Xin viết thơ cho hiệu :
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7 Rue du Chanvre, Hanoi lấy giá.
3058

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1 $ 30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0 $ 80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

Đánh rơi. — Một thầm khách tên là Lam-Chi ở phố Bầu-cầu số nhà 37 đi tàu Peric đến bến sáng ngày 8 août thì đánh rơi mất chiếc ví đựng 6 hào bạc và cái giấy thông hành lấy ngày 22 juillet 1926.

Việc làng Hàng kênh. — Việc làng Hàng kênh sửa chữa ngôi từ bảo mà những nhà từ-thiện quyên tiền bị quan địa phương gần đây chụp làm biên bản lôi thôi, thì nghe đâu có mấy người trong bọn đã làm đơn đính cả giấy phép lên kêu quan Đốc-lý ; đâu hôm thứ hai trước quan Đốc lý đã phái người lại xét xem ngôi từ ấy sửa sang tốn phí là bao nhiêu rồi mới nghĩ xử.

Đó cũng chỉ vì một sự « bới bèo ra bọ » cho nên việc từ thiện mà lại hóa ra việc bất lương vậy !

Ai tin. — Bản quán tiếp được tin buồn rằng cụ Nguyễn-thị-Thanh, hưởng thọ 73 tuổi, thân-mẫu ông Tăng-Thường-Dụng, làm việc tại hiệu chụp ảnh Fauvel và là tổ mẫu MM. Tăng-thường-Trung, Tăng-thường-Hiếu và Tăng-thường-Hiền đã tạ thế tại qui-xá số 193-195 phố Marine Hạ-lý hồi 8 giờ sáng ngày 7 août 1926. Đúng lẽ thì ngày 9 août cất đám, nhưng vì giời mưa, nên phải hoãn đến ngày hôm sau, an táng tại nghĩa-địa chùa Thượng-lý.

Xin có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng qui-quyến.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Ân-thưởng kim-tiền. — Danh sách các hàng quan-lại và các hàng thân-thương được ân-thưởng tam-hạng kim tiền như sau này :

1. M. Nguyễn-Phiên tri-phủ Thiệu hóa tỉnh Thanh-hóa.
2. M. Đỗ-văn-Điền, tòng sự ở sở Công-chánh Trung-kỳ.
3. M. Phan-Mưu, ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
4. M. Bùi-quang-Hoàn, tri-phủ Thọ-xuân tỉnh Thanh-hóa.
5. M. Phạm Quí, sự-thương ở làng Cảnh-dương tổng Thuận-hòa, tỉnh Quảng-bình.
6. M. Trương-sỹ-Tề, ngạch Công-chánh Trung-kỳ.
7. M. Ng-quân-Minh, phán sự các tòa-sứ Trung-kỳ.
8. M. Lê-thanh-Đàm, tri-phủ Đông-sơn, tỉnh Thanh-hóa.
9. M. Từ-đình-Tân, tòng-sự ở xưởng máy Long-thọ.
10. M. Ng-bùi-Hiền, thư-ký ngạch Ngân-khố.
11. M. Ng-Đích, tri-huyện Nông-cống tỉnh Thanh-hóa.
12. M. Từ-văn-Tích, thuộc ngạch Công chánh Trung-kỳ.
13. M. Thái văn-Cự, thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
14. M. Trần-văn-Sơn, làm việc ở xưởng máy Haiphong.
15. M. Ng-hữu-Tài, làm việc nhà buôn ở Tourane.
16. M. Võ-văn-Trinh, nhà nông ở làng Kim-đông, thuộc tỉnh Quảng-nam.
17. M. Ng-đức-Phương thư-ký tại nhà máy nấu vôi ở Long thọ.
18. M. Thái-quang-Thông, thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
19. M. Đào-văn-Duyệt, đội linh khố xanh ở Hà-tĩnh.
20. M. Tra xuân-Côn, chủ phường xiếc.
21. M. Nguyễn Kính thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
22. M. Ng-hữu-Tuyển, thuộc ngạch mật thám Trung-kỳ.
23. M. Trịnh-thiên-Lưu thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
24. M. Trần-xuân-Liên, làm việc nhà buôn ở Tourane.
25. M. Ng-duy-Phiên, đội linh khố-đỏ ở Tourane.
26. M. Hoàng-văn-Hoài, thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
27. M. Vương-văn-Tường, thư-ký tại xưởng nấu vôi Long-thọ.
28. M. Ngô-văn-Thái, thuộc ngạch Y-chánh Trung-kỳ.
29. M. Ng-duy-Viện ký-lục tại tòa sứ Hà-tĩnh.
30. M. Huỳnh-ngọc-Sỹ, chánh-đội.

TOURANE

Cá ông lụy. — Chiều hôm 7 Août có nhà ngư-nghệ kia ở làng Thạch-than, vớt được một thớt cá ông, gần nơi Cần nổi. Thớt cá này nhà ngư-nghệ gọi là cá ông kim, không lấy chi làm to lắm, lúc đặt vào bờ bãy, còn lội được, người ta đưa ra mấy, bận cũng cứ lội vào, sau họ mới vớt lên chở về bến làng Thạch-than, mãi tối hôm sau vẫn còn sống. Cứ chốc chốc lại thở ra một tiếng to, sờ tay vào mình thấy da thịt nóng cũng như người vậy. Họ che một cái rạp tạm trên bãi, đặt cá ông nằm, rồi bày hương hoa cúng lễ; cá thì chưa chết mà đã có bốn năm người ứng đồng lên, nhảy nhót múa hát om-xòm, trông rất là ngộ-nghĩnh.

Suốt từ buổi chiều hôm 7 cho đến nửa đêm hôm 8 Août, chẳng những các nhà ngư nghệ trong làng và các làng khác đem phẩm vật đến phúng điếu mà thôi, cả đến khắp các hạng người Tây, Nam, Chà, Chệc trong thành phố, cũng rủ nhau, tốp đi cúng, tốp đi xem lũ lượt suốt ngày, xe ngựa lại qua không hồi nào dứt. Chốn bãi bể là một nơi êm-đềm thanh vắng, bỗng chốc thành ra xôn-xao náo-nhiệt vô cùng. Chiều hôm 8 trời đổ mấy trận mưa rất to, thế mà khách du-quan chẳng ngớt hồi nào, dẫu bị mưa ướt đầm đìa, cũng vẫn cứ đua nhau đi tấp-nập.

Chưa biết khi nào thời cá mới chết hẳn, và chưa rõ họ còn để mấy ngày mới chôn, còn lên đồng múa hát bao lâu nữa !

QUẢNG-NAM

Thời-tiết. — Từ trung-tuần đến hạ-tuần tháng sáu. trời nắng rất gắt-gao không hề có một hạt mưa, cây cỏ héo khô, đất đai nứt-nẻ, trông cảnh-sắc rất tiêu-điều. May mấy hôm cuối tháng trời chuyển mưa, khí hậu mát-mẻ ít nhiều, qua đầu tháng bảy trời mưa luôn mấy trận rất to, ruộng đồng đã có phần thấm tháp, mùa màng xem sơ không đến nỗi nào. Cứ như mấy hôm trước thì ai nấy đã phải lo.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một tên điên giết người. — Chiều thứ hai vào hồi hai giờ, quan lương y giác tại nhà thương Chợ quán tư điện tin cho ông Chastel hay rằng ngài mới gặp một cái tử thi của một người bịnh chết nằm tại nơi của phòng số 5 bis.

Hay tin ấy ông Chastel lên lập tức đến tận nơi xem xét thì thấy tên Nguyễn-văn Ên vào nhà thương nằm dưỡng bịnh đã 5 tháng rồi, nhưng chưa lành mạnh nằm trên một vũng máu hồng áo quần gì đều nhuộm máu.

Tên Ng-văn Ên này bị bịnh cuồng trí vào nhà thương Chợ quán nằm đã 5 tháng rồi. Không nói một tiếng nói thêm bộ hiền từ không phá khuấy ai cả thấy. Hôm thứ sáu này đây khi không mà chàng ta vụt nói chuyện và khai rằng chàng ta tên là Ng-v Ên.

Nói bao nhiêu đó thôi, hỏi gì thêm Ên không nói nữa. Vì thế nên ông Chastel đã thông tin việc ấy cho quan Biện lý nay động kiếm thử coi bà con tên Ên ở đâu cho biết động cho hay và tính trong chừng nửa tháng đây sẽ gửi. Ên lên nhà thương điên Biên-hòa ở dưỡng bịnh chưa gì mà Ên đã chết rồi, chết một cách rất nên ghê gớm thấy mà thương.

Khi ông Chastel đến tận nơi xem xét rồi liền tư điện thoại cho quan Biện-lý và quan đầu phòng sở Tuần-cảnh Chợ-lớn hay đến nơi khám nghiệm, còn tử thi của Ên thì đem lại phòng riêng để mổ xem coi chàng ta bị bịnh thế nào cho đến bỏ mạng như thế.

Xem nơi cổ mé bên tay mặt thì có một vít phũng vô sâu chừng ba bốn phân tây cắt đứt mạch máu, vì thế nên Ên chết. Chết vì mất máu chớ chẳng phải bịnh nặng.

Mới xem qua thì ai cũng định chắc rằng Ên tự tử vì một lần rồi chàng ta muốn tự vẫn chết nhưng chẳng đặng, lại khi hỏi hai người bịnh nằm chung một phòng với Ên vì tại sao mà Ên chết một cách dữ tợn như vậy thì hai người bơ hơ nói rằng không hay biết chi hết, vì giờ mà Ên chết đó thì hai người mắt ngủ, kiếm cũng các chỗ thì chẳng ta gặp vật chi bén có thể giết chết người đặng.

Đương lúc tìm kiếm thì tên sốp-phơ của quan Biện-lý dòm ra mé ngoài tường thấy một cái đầu ve chay còn vính máu, nên lật đật chạy lượm đem lại trao cho các quan xem, thì rõ ràng máu hồi còn vính.

Đến chỗ thì thấy một đống miểng ve hãy còn có một miếng nhọn còn máu đỏ lòm. Thấy bao nhiêu đó thì đã biết rằng cái đầu ve chay ấy bị liệng ra đường mới bể như vậy!

Bây giờ đây ai cũng dùng cho rằng Ên tự vận cả thảy, nếu tình bỏ qua, vừa sửa soạn ra về thì gặp tên chà và Abdel Karid đi hầu quan hồi thăm trở về, chàng ta ở dưỡng bịnh nơi phòng gần bịnh phòng số 5 bis chỗ của Ên chết.

Có lẽ chư độc giả còn nhớ việc của tên chà Abdil Karid làm trước khi chàng ta vào nhà thương.

Cũng vì mang bịnh mất trí phóng giáo tráng một người bạn đồng nghiệp đồng hương ở đường d'Arras mang bịnh mà bổn báo có đăng rõ rồi hôm 19 Juillet đó, nên bắt nhốt tại nhà thương.

Thấy áo quần Abdil Karid có vính máu nên các viên quan lấy làm lạ bắt mới theo chàng ta vào phòng thì thấy nơi tấm drap trên nệm có in dấu hai bàn tay nhiều dúm cùng chỗ.

Quan Biện-lý và đầu phòng sở tuần cảnh sanh nghi mới hỏi chàng ta về việc tên Ên chết thì Adbil Karid không trả lời chi hết làm thinh hoài.

Thấy vậy thì định có khi trong lúc điên cuồng tên Abdil karid giết chết Ên thì phải. Nói thì nói vậy, chờ tra hỏi cho rõ ràng lại sẽ biết.

Theo lời của Chastel thì cái đầu ve chai hay là ve café của anh em bạn Abdul karid thường đem về cho chàng ta uống.

Tên Abdul Karid ra hỏi thì [illegible]n đầu chàng ta làm thinh không trả lời chi hết giây lâu khai thiệt rằng chàng ta với Ên trong lúc ban mai có cãi cọ rầy rà với nhau về việc tranh giành hút thuốc điếu. Trưa lại hai đàng ai về phòng nấy.

Ên lên giường ngủ nằm nghiêm một bên day đầu ra cửa, còn Abdul Karid về phòng rồi chẳng biết ngẫm nghĩ thế nào lại ve chai đập bể lấy cái đầu ve cầm nơi tay đi thẳng qua phòng của Ên. Hồi đó hai người bịnh nằm nơi phòng số 5 bis cũng thấy rõ ràng nữa.

Abdul Karid qua tới phòng của Ên thấy Ên ngủ ngửa cổ ra nên nhẹ bước lại cầm đầu ve đâm vào cổ một cái rất mạnh làm cho miệng ve nhọn đâm tuốt vào thịt sâu ba bốn phân tây máu phun ra có giọt.

Đâm rồi thì Abdul Karid liền cầm cái đầu ve chai chạy trở về phòng rồi mới liệng ra ngoài đất có người lượm được đó, còn tên Ên khi bị Abdul Karid đâm một cái đau quá sức đau đương ngủ giựt mình thức dậy lồm cồm chỗ dậy xuống đất rượt theo nhưng bị vì mạch máu đứt máu tuông ra như xối làm cho Ên mất sức nhiều nên khi ra đến cửa phòng thì đã té nằm nhài xuống đất chết.

Abdul Karid thú thiệt tự đầu chí đuôi chuyện của chàng ta làm không chối một điều không nói bậy một lời. Nghe vậy quan đầu phòng sở tuần cảnh Chợ lớn liền cho kêu hai người bịnh ở chung một phòng với Ên mà hỏi thì chúng đó hai người mới chịu khai rõ đầu đuôi tự sự thì chẳng khác nào như lời khai của Abdul-Karid.

Hỏi tại sao bữa chiều nọ hai người nói không biết chi cả thì cả hai người nói vì sợ, nên chẳng dám khai thiệt. Bây giờ đây rõ thật thì Abdul Karid là chánh phạm rồi, chẳng chút chi nghi ngờ cho tên Ên tự sát cả thảy, Abdul karid còn bị nhốt tại nhà thương để nhờ quan lương-y cứu bịnh.

T. L. B.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	11 Août hồi 6 giờ	18 giờ	12 Août hồi 6 giờ
Lao-kay . .	78.59	79.29	78 74
Yên-bây . .	30.26	30 36	30 81
Việt-trì . .	13 50	13.50	13.60
Hanoi . .	9.00	8.96	8.97
Vạn-yên . .	7.75	7 75	9.15
Hòa-bình . .	6.54	6 36	6.90
Tuyên-quang.	6 35	6.85	7.05
Phủ-đoan . .	21.58	21.63	21.78
Phủ Yên-bình	1.75	1.78	2.30

Trên sông Thái-bình

	11 Août hồi 6 giờ	12 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	20.01	19.82
Lâm	4.00	3 85
Phả-lạng-thương	3.95	3.93
Đáp-cầu . .	4.32	4 26
Phả-lại . . .	3 66	3 61

NHÂN DỊP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiệu tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : *Giày gai tây để khâu bao*, cũng là các thứ *Bao gạo Rọc Xanh, rọc Tím*, bao cũ, bao mới, đều có cả. Hiệu tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Bút Máy* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc hạ tới 0 $ 25, vậy hời giá được bao nhiêu tôi xin biếu cả qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, nhưng xin mua ngay, kẻo cái dịp này chính là cái buổi mà những món hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

ĐỨC-LONG. 30, Rue des Pavillons-Noirs
(số 30, Phố Hàng Mã-Mây) Hanoi

VỆ-SINH BÁO

Direction : 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96

VỆ-SINH BÁO là một cơ-quan truyền-bá Vệ-sinh và Y học Thái-tây, có bác-sỹ tây và y-sỹ Việt-Nam giúp việc ;
VỆ-SINH BÁO bàn về mọi cách phòng bệnh và trị bệnh ai cũng nên biết ;
VỆ-SINH BÁO chỉ dẫn mọi cách bảo dưỡng thân thể cho được tráng-kiện trường sinh;
VỆ-SINH BÁO xem vừa vui vừa bổ-ích, lại vừa có lợi : nhiều khi các nhà quảng-cáo có biếu độc-giả những vé trừ hoa-hồng để mua thuốc tây, mua hàng được giảm giá.
VỆ-SINH BÁO đang khuếch-trương cho thật lớn, hiện nay mỗi tháng in ra một vạn ba nghìn tờ, nay mai xuất bản một tháng hai kỳ hoặc mỗi tuần lễ một kỳ.
VỆ-SINH BÁO CÒN BIẾU KHÔNG MỘT NĂM NỮA.

Vậy ngài nào muốn nhận được VỆ-SINH BÁO *không phải mất tiền* thì xin cứ biên quý-tính phương-danh và trụ-sở gửi đến bản quán số 59 Rue Paul-Bert Hanoi thì sẽ nhận được báo biếu không trong một năm.
3002

MUÔN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :
Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.
Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N. 72, phố hàng Bồ Hanoi.
Giây nói số 341.

P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền [illegible]
3051

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Kính trình các quý khách biết rằng bản hội soạn những tích hát sau này toàn là tích hát chèo cổ có nhiều giọng chèo, lâm đoạn than vãn rất là êm ái và vai trò từ đầu đến cuối.

Mời các quý khách chiếu cố đến nghe hát, trước mua vui, sau biết tài cho bạn hát mà các quý khách vẫn thường ngợi khen đã bao lâu nay.

Tối thứ năm 12 Août 1926
NGÕA BỒN ĐỐI TỤNG
Tối thứ sáu 13 Août 1926
PHAN-TRẦN
Tối thứ bảy 14 Août 1926
HỒN TRƯƠNG BA DA HÀNG THỊT
(Đế Thích giáng linh)
Tối chủ-nhật 15 Août 1926
ĐA MANG HAI CHỮ TẬT TÀI
3006

Tại hiệu CHARMEUSE

Phố LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :

Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người-lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi ; — kẹo ; — rượu *Champagne* ; — nước-hoa ; — vòng-hoa, vân vân.

Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TÂY RẤT RẺ.**
3064

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRUNG TÌNH NỮ-LANG)
(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0 $ 60.
Cước phí 0 $ 20. Mua buôn trừ 15 phần.
Thư và Mandat xin gửi cho :
M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2 $ 00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2 . 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . 1 . 80
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . . 2 . 00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản quán

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3001

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Nhà Ba-chuông
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sấu. Trị bệnh mất ngủ, khi người mỏi mệt gầy còm, hay vì kém người sinh ra rạo phát, làm cho hay hờn nội.

Ấy là: THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BỘ $2.60

3000

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh tiếng cho người bào-chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-hóa, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá-trị đặc-biệt. Hãy xin kể các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược của ông, bà, cha mẹ; Bệnh thở thần của con gái đến thì; bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú; bệnh mệt nhọc quá về sự làm ăn, bệnh ngủ ngắn, bệnh đau lưng, gắt gân, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì các bệnh kể trên sẽ khỏi.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

Nhà-xanh

Buổi văn-minh cải-lương chế tạo,
Đáng mấy lời kính-cáo đồng-bang.
Hà-nội số 6 hàng Ngang.
Chính hiệu Nam-thịnh bán hàng rẻ thay
Trong nhà có cả thợ may.
Mới mượn người cắt ngày giầy khéo
Tùy lòng khách lấy xanh-tê, [phô.
Theo được như ý chẳng hề có sai.
Hai xuân cho chí hai vai,
Đều được phẳng cả chẳng hoài hông chi
Cỡ-đòm cỡ-đọn một khi,
Văn-minh mốt mới cỡ thì lại cao.
Kính trình quý-khách đồng-bào,
Muốn mặc đẹp đẽ thì vào may qua.
Lời nói chẳng dám sai ngoa,
Chắc rằng có đến may qua mới tường.
Tôi trông quí-chức đi đường,
Nhiều ông mặc áo vai thường vận siêu.
Chẳng qua nhiều chỗ làm liều,
Vậy xin kính cáo mấy điều thực ngôn.

NAM-THỊNH Tailleur
Số 6, phố hàng Ngang (Hanoi)
kính-cáo
3016

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

● 0$60 một ống sáu cachets ●

3026

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudel thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI
3023

TRONG LÚC SẢN-DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn mệt nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc **PILULES-PINK** Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ ở mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc **PILULES-PINK** này hàng thuốc nào cũng có bán.

3044 j

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; kẻ kì ông có tiền rồi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ ngày mua hoặc mùng một tháng tây trở đi cho gọn.

yếu đúi vàng vọt GÂY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có thuyết bổ

Làm cho thong mau mau mau, ăn ngủ ngon, lấy lại sức khỏe, thuốc nổi tiếng từ lâu. Thuốc nổi tiếng từ lâu, chữa bệnh gì cũng khỏi, chữa bệnh gì cũng khỏi. Các nhà thương thế giới Paris đều dùng thuốc này và Paris + DESCHIENS, 9 đường Vaux-Hanoi có bán khắp nơi.

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tinh-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE:

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3019

VÌ MÙA MƯA

Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet dập chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ

Savanakhet sáng sớm thứ hai chạy đến Schepour ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho bến trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Đường đi Huế và Yên-lý đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông hà, Yên-lý, Thakhek hay là Napé

3012

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ dẹp.	*Một lít:*	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít:*	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít:*	3$50
— *supéressence.*	*Một lít:*	2$70
— *ambrée.*	*Một lít:*	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois.	*Một lọ:*	3$15
— *Pompéia, Floramye, Azurea. Trèfle Incarnat, Printanel.*	*Một lọ:*	1$15
Phấn « PIVER », essences diverses.	*Một hộp:*	0$52
LOTIONS « PIVER » —	*Một lọ:*	0$90

3005

Rượu mùi chính-hiệu Marie-Brizard

(LIQUEURS MARIE-BRIZARD)

Uống rượu mùi, phải trọn thứ chính-hiệu:

Anisette Marie Brizard
Cacao Chouao Marie Brizard
Curaçao orange ou blanc Triple sec
Cherry Brandy
Peach Brandy
Fine Pale Brandy
Rhum Charleston supérieur

TOÀN LÀ THỨ RƯỢU NGON VÀ BỔ

THẾT KHÁCH RẤT LỊCH SỰ!

Bán tại L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.

3027

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, thế tức là sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba-chuông, Hanoi
3003

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã liều lần đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị bệnh dạ dày, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, có kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Dễ lắm không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt . . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:

PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI
3021

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lít:* 2$40
Trước khi ăn cơm uống một cốc nọn.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* 1,25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . Một chai:* 1,25

COUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều . . . . . Một chai:* 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu
3025

3046

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN